

Be'ropu wa'atjere Jesucristo Juãrẽ wéréca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pũrĩrẽ Juã sõ'oní'que pũrĩrẽ oja'cuta ojacu niwĩ. Cũ bu'iri da'rero Patmos wãmetiri nucãrõpu nígũ, ojacu niwĩ.

A'ti pũrĩ Õ'acũ cũ ɰa'caronojõta be'ropure a'tiro weegusami nisere wereri pũrĩ ni'i.

Juã quẽ'egũ weronojõ cũ ì'a'quere ojacu niwĩ.

Cũ siete Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrã Asiapu nirãrẽ ojacu niwĩ.

Jesucristo Juãrẽ quẽ'ese weronojõ ì'o'que ni'i

¹ A'ti pũrĩ be'ropu wa'atjere Jesucristo wereri pũrĩ ni'i. Õ'acũ Jesucristore “Cã'rõacã be'ro a'tiro wa'arosa'a”, ni ì'ocu niwĩ. Cũ Jesucristore ẽjõpeorãrẽ tere masĩdutigu tojo werecu niwĩ. Be'ro Jesucristo yu'u Juã wãmetigure tere wereturiawĩ. Cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ me'rã tojo weewĩ. Yu'uta Jesucristore da'rawã'ñaco'tegu ni'i.

² Yu'u ì'a'que nipe'tisere weregati. Yu'u tu'o'que quẽ'rãrẽ weregati. Õ'acũ ucũ'quere Jesucristo yu'ure añurõ werewĩ.

³ A'ti pũrĩ oja'caronojõ wa'atjo cã'rõ du'sa'a. No'o a'ti pũrĩrẽ Jesucristore ẽjõpeorãrẽ

bu'egunojõ e'catise bocagusami. Tojo nicã a'ti pũrĩ Õ'acũ o'o'quere bu'ecã tu'orã pe'e quẽ'rã e'catise bocarãsama. No'o na a'ti pũrĩpu oja'quere diacjũ weerãnojõ e'catise bocarãsama.

Juã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrãrẽ oja'que ni'i

⁴ Yu'u musã Asiapu nirã siete Jesucristore ãjõpeose cururicjãrãrẽ oja'a. Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato. Musãrẽ añurõ ejerisãjãcã weeato. Õ'acũ ne waroputa ní'cu nimi. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũcã'mi. Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami. Õ'acũ wioгу dujiri cũmurõ pu'to siete Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirã nu'cũma. Na topu nu'cũrã Espiritu Santure nipe'tise tutuase cuogu nimi, nisĩ'rĩrã weema. Na quẽ'rã musãrẽ añurõ weeato. ⁵ Tojo nicã Jesucristo musãrẽ añurõ weeato. Cũ Õ'acũ ye cjasere queoro weregu nimi. Cũta nipe'tirã wẽrĩ'cãrã duporo masãmu'tã'cu nimi. Cũ nipe'tirã a'ti di'tacjãrã wiorãrẽ dutimi. Marĩrẽ ma'imi. Cũ wẽrĩgũ, cũ ye dí me'rã marĩ ña'arõ wee'quere yu'ruowĩ. ⁶ Cũ wẽrĩse me'rã marĩ wiorã wa'apã. Tojo nicã Õ'acũ yere da'rari masã sãjãpã. Cũ pacu dutisere da'rato ní'gũ marĩrẽ tojo weecu niwĩ. Cũrẽ añurõ e'catipeorã. Tojo tutuagu ninu'cũgũsami. Tojota niato.

⁷ Musã tu'oya. Õ'acũ bese'cu Cristo o'mecururipu dijatigusami. Cũ a'ticã, nipe'tirã ã'arãsama. Tojo nicã cũrẽ wẽjẽ'cãrãputa

ĩ'asãjãrãsama. Nipe'tirã a'ti di'tacjãrã cã a'ticã ĩ'arã, utirãsama. Tojota wa'arosa'a.

⁸ Marĩ wioꝝ Ō'acũ tutuayũ'runũ'cãgũ a'tiro nimi: “Yũ'uta nimũ'tãgũ, nituogũpũ ni'i.” Ō'acũ ne waropũta ní'cu nimi. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũmi. Be'ropũ quẽ'rãrẽ apaturi a'tigũsami.

Juã Jesucristore quẽ'ese weronojõ ĩ'a'que ni'i

⁹ Yũ'u Juã musã acaweregũ weronojõ ni'i. Musã weronojõta yũ'u quẽ'rã pi'eti'i. Marĩ ni'cãrõnojõ Ō'acũ põ'rã ni'i. Tojo nicã ña'arõ wa'acã, Jesucristo marĩrẽ wãcũtutu-asere o'omi. Yũ'u Patmos wãmetiri nãcũrõpũ bu'iri da'rerĩ wi'ipũ niwũ. Ō'acũ ye queti, Jesucristo ucũ'quere werese ye bu'iri topũ niwũ. ¹⁰ A'tiro wa'awũ yũ'ure. Ni'cã soor-inãmũ Espĩritu Santu tutuaro me'rã quẽ'ese weronojõ ĩ'owĩ. Wãcũña marĩrõ yũ'u sẽ'ema pe'e tutuaro ucũcã tu'owũ. Cũ ucũse coroneta putiro weronojõ bũsũwũ. ¹¹ Cũ yũ'ure a'tiro niwĩ:

—Yũ'uta nimũ'tãgũ, nituogũpũ ni'i. Nipe'tise mu'u ĩ'asere ni'cã pũrĩpũ ojaya. Mu'u oja'quere Asiapũ nirã siete cururi Jesucristore ějõpeose cururicjãrãrẽ o'óya. Na a'ticũrã nima: Éfesocjãrã, Esmirnacjãrã, Pérgamocjãrã, Tiatiracjãrã, Sardicjãrã, Filadelfiacjãrã, tojo nicã Laodiceacjãrãrẽ o'óya, niwĩ.

¹² Cũ tojo ucũcã tu'ogũ, yũ'u ¿noa niti? ní'gũ, majãmiĩ'awũ. Sietepagũ sĩ'ose uru me'rã wee'quepagure ĩ'awũ. ¹³ Tepagũ wa'teropũ

ni'cũ masũrẽ ĩ'awũ. Cũ su'tiro yoarjore sãñawĩ. Cũ cutiropu uru me'rã weéca dare du'tewĩ.

14 Cũ poari añurõ butise poari niwũ. Cũ caperi pe'e pecame'e ũjũrĩ põ'rã weronojõ asiwũ. 15 Cũ du'pocãrĩ cõme asipa'acju pecame'epu ũjũrõ weronojõ niwũ. Cũ ucũse peje maari pu'eeja o'maburose weronojõ busuwũ. 16 Cũ diacjũcamocãpu siete ñocõarẽ cõowĩ. Cũ Ɂseropu ni'cã pjĩ wiori pjĩrẽ cõowĩ. Ti pjĩ pu'aperi osoyojaca pjĩ niwũ. Cũ diapoa Ɂmu-cocjũ mujĩpũ Ɂputu asistero weronojõ niwũ.

17 Cũrẽ ĩ'auɁagũ, wẽrĩgũ weronojõ cũ du'pocãrĩ tiro bu'ruque'acãti. Yu'u tojo wa'acã ĩ'agũ, cã diacjũcamocã me'rã ñapeo, yu'ure niwĩ:

—Uiticã'ña. Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i. 18 Catinu'cũgũ ni'i. Toduporopure wẽrĩwũ. Ni'cãrõacãrẽ catinu'cũcã'a. Yu'u masãrẽ wẽrĩdutimasĩ'i. Pecame'epu wa'adutimasĩ'i. Æpẽrã quẽ'rãrẽ "Pecame'epu wa'asome", nĩmasĩ'i. 19 Mu'u ĩ'a'quere, ni'cãrõacã nisere ojaya. Be'ropu mu'u ĩ'atje quẽ'rãrẽ ojaya. 20 Apeyere masã toduporopu masĩno'ña marĩ'quere wereguti. Ærã siete ñocõa a'tiro nisĩ'rĩrã weema. Na yu'ure ẽjõpeose cururicjãrã wiorã su'ori nirã nima. Siete sĩ'ose uru me'rã wee'quepagu quẽ'rã a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Te ticusepagu yu'ure ẽjõpeose cururicjãrã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e, niwĩ.

2

Éfesocjãrãrẽ oja'que ni'i

¹ Jesucristo a'tiro niwĩ:

“Éfesocjãrã, yu'ure ãjõpeori curuacjãrã wiogu su'ori nigũrẽ a'tiro ni ojaya: 'Yu'u siete ñocõarẽ diacjũcamocãpũ cõo'o. Tojo nicã siete sĩ'ose uru me'rã wee'quepagu wa'teropu sija'a. ² Nipe'tise musã weesere yu'u masĩ'i. Musã da'rasede, musã wãcũtutuasere masĩ'i. Tojo nicã ña'arõ weerãrẽ musã uatisere masĩ'i. Musã basu ãpẽrã na nisetisere ã'amasĩ'i. Na “Jesucristo besecũú'cãrã ni'i”, nima. Tojo nimirã, nitima. Tojo weerã narẽ ã'arã, “Nisoorã nima”, ni'i. Musã na tojo weesere masĩ'i. ³ Yé cjasere da'rarã, musã uputu pi'etiwa. Musã te pi'etisere nu'cãwã.

⁴ “Musã añurõ weemicã, apeyenojõ musãrẽ werenemosĩ'rĩ'i. A'tiro ni'i. Musã ne waro ma'inu'cã'caro weronojõ weewe'e. ⁵ Tojo weerã musã ne waropu añurõ wee'quere wãcũña. Musã ña'arõ wee'quere bujawetiya. Ne waropu niseti'quereta weeya tja. Musã ducayuticã, musã ya curuacjãgũ sĩ'ocjũre cõ'agũti. ⁶ Apeye musã weese pe'e añu ni'i. Nicolaíta wãmetiri curuacjãrã weesetisere musã ne cã'rõacã uawe'e. Yu'u quẽ'rã tere ne uawe'e.

⁷ “Espĩritu Santu Jesucristore ãjõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cõorã cũ ucũsere tu'oya. A'tiro ni'i. Yu'u pacu tiro añurõ Paraíso wãmetiropu ni'cãgũ yucãgu ni'i. Añurõ wee

yu'rūwetirã ějõpeodu'utirã tigũ ðũcare ba'a, catinu'cũrãsama', ni ojaya", niwĩ.

Esmirnacjãrãrẽ oja'que ni'i

⁸ Apaturi Jesucristo ninemowĩ tja:

"Esmirnacjãrã, yu'ũre ějõpeori curuacjãrã wioũ su'ori nigũ quẽ'rãrẽ a'tiro ojaya: 'Yu'ũta nimũ'tãgũ, nituogũpu ni'i. Yu'ũ wẽrĩ masã'cũ ni'i. ⁹ Nipe'tise musã weesere masĩ'i. Musã pi'etise, pajasecũosere masĩ'i. Tojo pajasecũomirã, peje cũorã weronojõ ni'i. Apeyere masĩ'i. Āpẽrã "Judío masã ni'i", nima. Tojo nimirã, musãrẽ ña'arõ ucũma. Na judío masã waro nitima. Na wãtĩ ya curuacjãrã nima. ¹⁰ Musã pi'etiatjere uiticã'ña. Wãtĩ ni'cãrẽrã musã ějõpeosere du'udutigũ bu'iri da'reri wi'ipũ sãjãacã weegũsami. Musã yoaticã diez ñamũrĩta pi'etirãsa'a. Tojo weemicã, téé wẽrĩrãpu tojota ějõpeoyapaticã'ña. Yu'ũ tiorũ musãrẽ catinu'cũcã weegũti.

¹¹ " 'Espíritu Santu Jesucristore ějõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cũorã cũ ucũsere tu'oya. A'tiro ni'i. Queoro wee yu'rūwetirã ějõpeodu'utirã pecame'epũ wa'asome', ni ojaya", niwĩ.

Pérgamocjãrãrẽ oja'que ni'i

¹² Jesucristo ninemowĩ tja:

"Pérgamocjãrã, yu'ũre ějõpeori curuacjãrã wioũ su'ori nigũ quẽ'rãrẽ a'tiro ojaya: 'Yu'ũ puãperi osoyojaca pjĩ wiori pjĩrẽ cũogũ ni'i. ¹³ Yu'ũ musã nipe'tise weesere masĩpe'ocã'a. Musã ya macã Pérgamo quẽ'rãrẽ masĩ'i. Ti

macãpu wãtãa wioġu dutiro cuosami. Topu nimirã, musã yu'ure sirutunu'cũ'u. Yu'ure ëjõpeodu'uwe'e. Sõ'onícatero musã ya macã wãtã nirõpure a'tiro wa'acaro niwã. Antipas wãmetiġu Ô'acũ ye cjasere queoro werecu niwĩ. Æpẽrã cãrẽ musã wa'teropu nigũrẽ wẽjẽcõ'acãrã niwã. Tita quẽ'rãrẽ musã yu'ure ne ëjõpeodu'utiwũ.

¹⁴ " 'Apeye musãrẽ a'tiro werese cuo'o. Du-poropu ni'cũ Balaã wãmetiġu nicu niwĩ. Cũ Balac wãmetiġure a'tiro bu'ecu niwĩ: "Mu'u Israe curuacjãrãrẽ ña'arõ weedutiya", nicu niwĩ. "Narẽ musã ëjõpeoġure o'o'que di'ire ba'adutiya", nicu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogũ, Balac na wẽjẽ ñubuepeo'que di'ire Israe curuacjãrãrẽ ba'aduticu niwĩ. Tojo nicã na ña'arõ a'metãrãbajaque'aticã weecu niwĩ. A'tocatero musã wa'tero ni'cãrẽrã Balaã weeduti'quenojõrẽ sirutuma. ¹⁵ Apeye quẽ'rãrẽ ni'cãrẽrã yu'u yabisere a'tiro weema. Nicolaita wãmetiri curuacjãrã bu'esere sirutuma. Ne du'usĩ'rĩtima. ¹⁶ Tojo weerã nipe'tise musã ña'arõ weesere bujawetiya. Musã ducayuticã, musã tiropu wa'aguti. Ya pjĩ wiori pjĩ useropu cuori pjĩ me'rã musãrẽ bu'iri da'reguti.

¹⁷ " 'Espĩritu Santu yu'ure ëjõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cuorã cũ ucũsere tu'oya. Queoro wee yu'rãwetigũ ëjõpeodu'utigũre manã wãmetise u'muse cjasere ecagusa'a. Tojo nicã cãrẽ ãtãpe butiri pere o'oguti. Ti pepu masĩno'ña marĩrĩ wãmerẽ ojano'rõsa'a. Ne ni'cũ te wãmerẽ masĩsome. Ti pere cuoġu dia'cũ masĩġũsami', ni ojaya", niwĩ.

Tiatiracjārãrẽ oja'que ni'i

¹⁸ Jesucristo ninemowĩ tja:

“Tiatiracjārã, yu'ure ãjõpeori curuacjārã wioꝝu su'ori nigũrẽ a'tiro ojaya: ‘Yu'u Õ'acũ macũ caperire pecame'e ãjũrĩ põ'rã weronojõ cuoꝝu ni'i. Tojo nicã yu'u du'pocãrĩ cõme asipa'acju weronojõ ni'i. ¹⁹ Nipe'tise musã weesere masĩpe'ocã'a. Musã ma'ise, ãjõpeose, a'merĩ weetamuse, wãcũtutuasere masĩ'i. Ni'cãrõacãrẽ musã ne waro wee'caro nemorõ añurõ weerã wee'e. ²⁰ Tojo nimicã, apeye musãrẽ weresĩ'rĩ'i. A'tiro ni'i. Musã sõ'onico Jezabere cõ'awe'e. Co “Õ'acũ wereduti'quere wereturiago wee'e”, nimimo. Tojo nimigõ, yu'ure da'racõ'terãrẽ nisoosere bu'emo. Narẽ ña'arõ wee, no'o uaro a'metãrãbajaque'aticã weemo. Tojo nicã wa'icu di'ire, na yee'cãre ãjõpeose o'o'que di'ire ba'acã weemo. ²¹ Ti numũpu co ña'arõ wee'quere bujaweti ducayudutimiwũ. Ne ducayusi'rĩtimo. Co ña'arõ a'metãrãsere du'usi'rĩtimo. ²² Tojo weegũ co ña'arõ weesere du'uticã ã'agũ, core dutiticã weeguti. Co me'rã ña'arõ wee a'metãrãrãrẽ upũtu pi'eticã weeguti. ²³ Co põ'rãrẽ wẽricã weeguti. Tojo weecã, nipe'tirã Jesucristore ãjõpeose cururicjārã a'tiro nirãsama: “Cũ masã tu'oña'sere masĩmi”, nirãsama. “Na po'peapu wãcũsere, ãsã quẽ'rãrẽ masĩpe'ocã'mi”, nirãsama. “Marĩ nisetisere queoro wapeyegũsami”, nirãsama. ²⁴ Æpẽrã musã Tiatirapu nirã Jezabel bu'esere sirututirã, wãtia wioꝝu ye cjase ya'yiosere masĩtirãnojo pe'ere a'tiro nigãti: “Musãrẽ

apeye dutinemosome. ²⁵ A'te dia'cūrē weeya. Musã queoro weesetisere ne du'uticã'ña. Téé yu'u a'tiri curapu weenu'cũcã'ña.”
²⁶ Queoro yu'u ɥaronojõ wee yu'rɥweti ẽjõpeodu'utirã, tojota weeyapaticã'ña. Tojo weerãrẽ wiorã wa'acã weeguti. ²⁷ Yu'u pacu yu'ure nipe'tise macãrcjãrã wioɥu sõrõwĩ. Yu'u quẽ'rã narẽ mejãrõta sõrõguti. Yarã a'tiro weerãsama. Ña'arãrẽ tutuaro me'rã dutirãsama. Cõmegũ me'rã bapari di'i me'rã yee'queparure paamutõrõ weronojõ narẽ weerãsama. ²⁸ Apeye quẽ'rãrẽ yu'u ɥaro weenu'cũgãrẽ a'tiro weeguti. Narẽ su'ori nigú weronojõ nigũsami. Ñocõawũ bo'reque'ari cura mujãtigu weronojõ nigũsami. ²⁹ Espíritu Santu Jesucristore ẽjõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cuorã cũ ucũsere tu'oya', ni ojaya", niwĩ.

3

Sardi wãmetiri macãrcjãrãrẽ oja'que ni'i

¹ Jesucristo ninemowĩ tja:

“Sardicjãrã, yu'ure ẽjõpeori curuacjãrã wioɥu su'ori nigũrẽ a'tiro ojaya: ‘Yu'u siete Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirãrẽ cuo'o. Na Espíritu Santure nipe'tise tutuase cuoɥu nimi, nisĩ'rĩrã weema. Tojo nicã ticurãta tja ñocõarẽ cuo'o. Nipe'tise musã weesere masĩpe'ocã'a. Musã “Õ'acũ yere añurõ weema” nino'rã ni'i. Tojo nimirã, wẽri'cãrã weronojõ ni'i. Cũ yere ne weewe'e. ² Tu'omasĩña. Musã añurõ weese pe'tiro wee'e. Du'saseacãrẽ añurõ

weeya. Musã weesere a'tiro ï'a'a. Õ'acũ ï'orõpãre musã queoro weewe'e. ³ Musãrẽ bu'e'quere wãcũña. Tereta sirutuya. Musã queoro weetisere bujawetiya. Tojo weeticã, yu'u yajari masũ weronojõ weeguti. Wãcũña marĩõ musã tiropu bu'iri da'regu wa'aguti.

⁴ "Tojo nimicã, ti macã Sardi musã wa'teropãre pejetirãcã añurõ weerã nima. Na ña'arõ weesere ï'acũu sirututima. Su'ti ù'iritirã weronojõ nitima. Añurõ wee'cãrã niyurã, yu'u me'rã nirãsama. Su'ti butise sãñãrã weronojõ bu'iri marĩã nirãsama. ⁵ Æpẽrã quẽ'rã añurõ wee yu'rãwetirã ãjõpeodu'utirãnojo su'ti añurõ butise sãano'rãsama. Catinu'cũse cuorã na wãmerẽ oja'oca pũripu cuorã na wãmerẽ ne coeno'some. Coeno'rõnojo o'orã, yu'u pacu ï'orõpãre yu'u "Narẽ masĩ'i", nigũti. Mejãrõta cãrẽ wereco'terã ï'orõpu quẽ'rãrẽ nigũti. ⁶ Espĩritu Santu Jesucristore ãjõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cuorã cã ucũsere tu'oya', ni ojaya", niwĩ.

Filadelfiacjãrãrẽ oja'que ni'i

⁷ Jesucristo ninemowĩ tja:

"Filadelfiacjãrã, yu'ure ãjõpeori curuacjãrã wiogu su'ori nigũrẽ a'tiro ojaya: 'Yu'u ña'ase moogu, diacjũ nigũ ni'i. Yu'u duporocjũ wiogu Davi ya sawire cuo'o. Yu'u ni'cũta masã Õ'acũ tiropu wa'acã weemasĩ'i. Æpẽrã wa'aticã quẽ'rãrẽ weemasĩ'i. Yu'u pãocã, ne apĩ bi'amasĩtimi. Bi'acã quẽ'rãrẽ, ne apĩ pãomasĩtimi. Musãrẽ a'tiro wereguti. ⁸ Nipe'tise

musã weesere masĩpe'ocã'a. Yu'u musãrẽ peje yé cjasere wereatjere cūuwũ. Tere weemasĩ'i. Ne ni'cũ tere cã'mota'amasĩtimi. Musã tutuatirã ni'i. Tutuatimirã, yé bu'esere añurõ yu'ti'i. Yé cjasere ãpẽrãrẽ ucũrã, “Cũrẽ masĩ'i”, ni'i. ⁹ Æpẽrã a'tiro nisama: “Judío masã ni'i”, nisama. Tojo nimirã, judío masã waro nitima. Nisoori masã wãtia wiogu ya curuacjãrã nima. A'tiro weeguti narẽ. Narẽ musã duporo ejaque'acã weeguti. Yu'u tojo weecã, yu'u musãrẽ ma'isere masĩrãsama. ¹⁰ Musãrẽ mejẽcã wa'acã wãcũtutuaduti'-quere queoro weewũ. Tojo weegu nipe'tirã a'ti turicjãrã pi'etiri cura musãrẽ co'teguti. Nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ ¿de'ro ëjõpeomitina? nígũ, narẽ pi'eticã weeguti.

¹¹ ” ‘Maata a'tiguti tja. Musã queoro weesetisere ne du'uticã'ña. Musã queoro weetirã, Õ'acũ musãrẽ o'oboca be'to, cũ “O'oguti” ní'quere bajuriobosa'a. Æpẽrãrẽ o'obosami. Tojo weerã queoro weenu'cũcã'ña. ¹² Añurõ wee yu'rãweti ëjõpeodu'utirãrẽ yu'u pacu pu'to cūugũti. Na cũ ya wi'i cjase botari weronojõ cũ pu'to ninu'cũrãsama. Yu'u pacu wãmerẽ napure o jaguti. Cũ ya macã wãme quẽ'rãrẽ o jaguti. Cũ ya macã, ape ma'ma macã Jerusalẽ wãmeti'i. Ti macã u'muse cja macã ni'i. A'ti nucũcãpũ dijatirosa'a. Yu'u quẽ'rã narẽ yu'u wãme, ma'ma ape wãme o jaguti. ¹³ Espíritu Santu Jesucristore ëjõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cuorã cũ ucũsere ta'oya', ni ojaya”, niwĩ.

Laodiceacjārārē oja' que ni'i

¹⁴ Jesucristo ninemowĩ tja:

“Laodiceacjārā, yu'ure ějōpeori curuacjārā wioḡu su'ori nigũ quẽ'rārē a'tiro ojaya: ‘Yu'u diacjũ ucũḡũ ni'i. Ō'acũ ye quetire queoro werenu'cũḡũ ni'i. Ō'acũ yu'u me'rā nipe'tisere weecu niwĩ. ¹⁵ Nipe'tise musã weesere masĩpe'ocã'a. Yarã nimirãta, bu'iacã waro ějōpeo'o. Musã ějōpeorã waro nicã, añubopã. Yu'ure ějōpeoticã, ña'a nibosa'a. Yu'ure bu'iacã ějōpeocãma, totá ña'ayu'rua'a. ¹⁶ Musã tojo weesere yabiyu'rua'a. ¹⁷ Musã a'tiro ucũ'u: “Peje cuo'o. Nipe'tise añurõ wa'a'a. Ne du'sawe'e”, ni'i. Musã ne tu'omasĩwe'e. Pajasecuorã waro weronojõ caperi bajuno'tirã, su'ti marĩrã weronojõ ni'i. ¹⁸ Tojo weegu musãrē nigũti. Musã uru pecame'epu ũjũa apo'que yu'u cuosere ñe'eña. Pi'etimirã yu'ure ějōpeorã, uru cuorã weronojõ ni'i. Tere cuorã, musã peje cuorã nirãsa'a. Apeye quẽ'rārē su'ti butise yu'u cuosere sãñaña. Musã tere sãñacã, bopoyase pe'tia wa'arosa'a. Yu'ruono'cãrã nirãsa'a. Tojo nicã caperi piose yu'u cuosere ñe'eña. Musã te pióca be'ro añurõ ĩ'arãsa'a tja. Yé cjasere añurõ masĩrãsa'a. ¹⁹ Yu'u ma'irã nipe'tirãrē tu'tibocure'e. Na ña'arõ weesere du'udutigu tojo wee'e. Tojo weerã yé cjasere uputu weesĩ'rĩña. Musã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayuya.

²⁰ ” ‘Tu'oya. Yu'u sãjãasĩ'rĩḡũ, ni'cũ sope pu'to pisunu'cũḡũ weronojõ ni'i. No'o yu'ure tu'ogũ, cũ me'rã nidutigu pãosõrõḡũnojõrē

a'tiro weeguti. Cũ me'rã su'ori e'cati, nin-u'cũgũti. Cũ quẽ'rã yu'u me'rã mejãrõta weegusami.

21 " 'Añurõ wee yu'rãweti ëjõpeodu'utirãrẽ yu'u me'rã wiogu dujiri cãmurõpu ðapoguti. Yu'umarĩcã, añurõ wee yu'rãweti'cu yu'u pacu me'rã wiogu dujiri cãmurõpu ni'i. Tojota yu'u quẽ'rã narẽ mejãrõta weeguti.

22 Espíritu Santu Jesucristore ëjõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cõorã cã ucũsere tu'oya', ni ojaya", niwĩ.

4

U'musepu na O'acãrẽ ëjõpeosere i'a'que ni'i

1 Be'ro yu'u Juã u'musepu i'amorõwũ. Topu ni'cã sope susucã i'awũ. Sõ'onícatero coroneta putipju puti'caro weronojõ busu'cuta tja ucũwĩ. A'tiro niwĩ yu'ure:

—A'topu mujãtia. Be'ro wa'atjere mu'urẽ i'ogũtigu wee'e, niwĩ.

2 Cũ tojo níca be'roacã maata Espíritu Santu tutuaro me'rã yu'ure u'musepãre miawĩ. Topu wiogu dujiri cãmurõrẽ i'awũ. Ti cãmurõpu dujigure i'awũ. 3 Cũ ãtãpe pũrõ asipa'ari pe weronojõ bajugu niwĩ. Jasper o corralina ãtã sõ'acja wa'teri pe weronojõ asipa'awĩ. Ti cãmurõ sumutore ni'cã da bu'eda nimajãmisutuawu. Pũrõ ya'sari da esmeralda wãmetiri pe weronojõ asipa'awu. 4 Wiogu dujiri cãmurõ tiropu veinticuatro wiorã dujise cãmurĩ niwũ. Te dujise cãmurĩpãre ticãrãta

tja wiorã bucurã dujiwã. Na su'ti butisere sãñawã. Nánucũ na dupopapure uru me'rã wee'que be'torire pesawã. ⁵ Õ'acũ wiogu dujiri cūmurõpore bupo ya'baro weronojõ bajuwu. Tojo nicã bupo paaro weronojõ pūrõ busuwu. Ti cūmurõ tiro siete sī'ose tuturi nu'cūwã. Te tuturinucũta tja Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirã nima. Náta Espíritu Santure tutuase cuogu nimi, nisí'rírã weema. ⁶ Apeye quẽ'rã ti cūmurõ tiro dia pajiri maa weronojõ bajuro acostiro niwũ.

Ti cūmurõ sumutopu ãpẽrã ba'paritirã catirã weronojõ bajurã nu'cūwã. Nipe'tiro na diapoapu, na sẽ'emapure caperi cuobi'awã. ⁷ Nimũ'tãgũ yai pajigu sõ'agũ weronojõ bajuwĩ. Cũ be'rocjũ wecu weronojõ bajugu niwĩ. Cũ be'rocjũ masũ weronojõ diapoatigu niwĩ. Cũ be'rocjũ á pacu wuwã'cãgũ weronojõ bajugu niwĩ. ⁸ Nipe'tirã nánucũ seis wuuse cuowã. Na wuuse bu'i, na wuuse docapu caperi weronojõ bajuse peje cuowã. Na umu-core, ñamirẽ a'tiro busunu'cūwã: Õ'acũ marĩ wiogu añubutiagu, ña'ase moogũ nimi.

Tutuayu'rugu nimi.

Cũta nimi ne waroputa ní'cu.

A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũcã'mi.

Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami, niwã.

⁹ Wiogu dujiri cūmurõpu dujigu, catinu'cũgũrẽ na ba'paritirã añurõ ucũ, e'catise o'owã. ¹⁰ Na tojo weesetirinucũ sõ'onícãrã veinticuatro wiorã bucurã cũ duporo ejaque'amujãwã. Cũ catinu'cũgũrẽ ñubuepeowã.

Cũ du'pocãrĩ tiropu na ye uru me'rã wee'que be'torire cũuwã. Tojo nicã na veinticuatro wiorã bucũrã a'tiro niwã:

¹¹ Ô'acũ ũsã wiogu, mu'u añubutiagu ni'i.

Mu'urẽ añurõ ucũrõua'a.

Mu'u nipe'tirã yu'ruoro añuyu'ragu, tutu-
ayu'rũnũ'cãgũ ni'i.

Mu'u nipe'tisere wee'cu ni'i.

Mu'u uaro me'rã nipe'tise ni'i.

Te mu'u uaro me'rãta nipe'tise weeno'caro
niwũ, niwã.

5

*Oveja wĩ'magũ papera tũrũrẽ pãamasise
ni'i*

¹ Ô'acũ u'muse wiogu dujiri cũmurõpu du-
jiwĩ. Cũ ni'cã papera tũrũrẽ diacjũcamocãpu
cuowĩ. Ti tũrũ puaperi ojaca tũrũ niwũ.
Sietetiri pi'rabi'aca tũrũ niwũ. ² Wiogu du-
jiri cũmurõ pu'to ni'cũ Ô'acũrẽ wereco'tegu
tutuagure ã'awũ. Cũ tutuaro me'rã a'tiro
sẽrĩtiña'wĩ:

—¿Noanojõ a'ti tũrũrẽ pãomasĩacju añugũ
niti?

³ Ne ni'cũ u'musepu nigũ, a'ti nucũcãpu
nigũ, tojo nicã a'ti turi docapu nigũ ti tũrũrẽ
pãamasĩtiwĩ. Tojo nicã ne cã'rõ ti tũrũrẽ
pãa bu'eacjare ã'ano'ña marĩwũ. ⁴ Yu'u Juã
ne ni'cũ ti tũrũrẽ pãamasĩticã, te oja'quere
bu'emasĩticã ã'agũ, pũrõ utiwu. ⁵ Yu'u utiri
cura ni'cũ wiogu bucu yu'ure niwĩ:

—Tocã'rõta utiya. Duporocjũ wiogu Davi
pãrãmi nituriagu añurõ wee yu'rãwetitojawĩ.

Cũ Judá ya curuacjũ yai sõ'agũ tutuamũ weronojõ wioꝝu nimi. Cũ a'ti tũrũrẽ pãamasĩmi. Te pi'rabi'a'que quẽ'rãrẽ pãamasĩmi.

⁶ Cũ tojo nĩca be'ro yu'u Cristo masãmujãa'cure ĩ'awũ. Cũ oveja wĩ'magũ wẽjẽno'cu weronojõ bajuwĩ. Cũ wioꝝu dujiri cũmurõ pu'to catiꝝu nu'cũwĩ. Sõ'onĩcãrã ba'paritirã catirã weronojõ bajurã, tojo nicã wiorã bucurã wa'teropũ nu'cũwĩ. Cũ siete capesa'ri cuoꝝu niwĩ. Ticũseta tja caperi quẽ'rãrẽ cuowĩ. Cũ capesa'ri tutuase cuoꝝu nimi, nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ caperi pe'e a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ Espĩritu Santure cuomi. Tojo weeꝝu nipe'tisere, nipe'tiropũ nisere masĩpe'ocã'mi, nirõ wee'e. ⁷ Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ wioꝝu dujiri cũmurõ pu'topũ wa'awĩ. Topũ wioꝝu diacjũcamocãpu cuóca tũrũrẽ miiwĩ. ⁸ Cũ tojo weecã ĩ'arã, na ba'paritirã catirã weronojõ bajurã, tojo nicã veinticuatro wiorã bucurã cũ du'pocãpu ejaque'awã. Nánucũ buapũtẽse pacare cuowã. Nánucũ uru me'rã wee'que pari baparire cuowã. Te pari u'mutise ũjũamorõsere poosetise pari niwũ. Te u'mutise Õ'acũrẽ ějõpeorã na sẽrĩse ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. ⁹ Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũre apeye ma'ma basasere basapeowã. A'tiro niwã:

Mu'u añugũ ni'i.

Mu'u a'ti tũrũrẽ miimasĩ'i.

A'te pi'rabi'a'quere pãamasĩ'i.

A'tiro ni'i.

Mu'u wẽjẽno'cu niwũ.

Mu'u wērīse me'rã, mu'u dí me'rã nipe'tirã
masã Õ'acũ yarã niato nígu wapyecũ
niwũ.

Nipe'tise cururicjãrãrẽ, mejęcã ucũrãrẽ,
nipe'tiropũ nirãrẽ Õ'acũ yarã wa'acã
weecũ niwũ.

Tojo weegu mu'u a'ti tũrũrẽ miimasĩ'i.

¹⁰ Õ'acũ yarãrẽ wiorã sãjãcã weecũ niwũ.

Tojo nicã Õ'acũ yere da'rari masã sõrõcũ niwũ.

Nipe'tirocjãrãrẽ dutirãsama, ni basawã.

¹¹ Be'ro yu'u u'musepu nirã Õ'acũrẽ were-
co'terã pãjãrãrẽ ĩ'awũ. Na ucũsere tu'owũ.
Na pãjãrã a'tiro weewã. Wiogu dujiri cũmurõ
sumuto, tojo nicã ba'paritirã catirã weronojõ
bajurã, ãpẽrã wiorã bucãrã sumuto nu'cũ-
majãmisutuawã. Pãjãrã waro niyu'rũoque-
jocã'wã. ¹² Tutuaro me'rã a'tiro niwã:

Oveja wĩ'magũ na wẽjẽno'cũ añugũ waro nimi.

Tojo weegu nipe'tirãrẽ dutimasĩmi.

Nipe'tisere cuomasĩmi.

Nipe'tisere masĩpe'omi.

Tutuagu nimi.

Nipe'tirã "Añuyũ'rũami" nino'gũ nimi.

Cã Õ'acũ asistesere cuogu nimi.

Nipe'tirã cũrẽ ñubuepeoma, ni basawã.

¹³ Be'ro ãpẽrã ucũse quẽ'rãrẽ tu'owũ. Na
a'ticãrã niwã: Nipe'tirã Õ'acũ wee'cãrã
u'musepu nirã, a'ti di'tapu nirã, di'ta po'peapu
nirã niwã. Tojo nicã dia pajiri maapu nirã
niwã. Na a'tiro basapeowã:

Wiogu dujiri cũmurõpu dujigure nipe'tirã
ñubuepeoato.

Nipe'tirã cūrē “Añuyũ'ruami”, niato.

“Asistese, tutuase cʉogũ nimi”, niato.

Tojo nicã Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ
weronojõ bajugũ quẽ'rãrẽ tojota
ñubuepeonu'cũcã'to, niwã.

14 Na tojo nicã tũ'orã, sõ'onícãrã ba'paritirã
catirã weronojõ bajurã “Tojota wa'ato”, niwã.
Ãpẽrã veinticuatro wiorã bũcurã ejaque'a,
cūrē catinu'cũgũrẽ ñubuepeowã.

6

*Oveja wĩ'magũ papera tũrũrẽ pãawã'cã'que
ni'i*

1 Be'ro Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ
bajugũ ti tũrũ pi'rabi'a'quere pãacã ã'awũ.
Cũ pi'rabi'amũ'tã'caro pãáca be'ro ni'cũ
sõ'onícãrã ba'paritirã catise cʉorã nimũ'tãgũ
yai pajigũ sõ'agũ weronojõ bajugũ ucũsere
tũ'owũ. Cũ ucũse bũpo paase weronojõ
bũsũwũ. A'tiro niwĩ:

—A'tia.

2 Cũ tojo níca be'ro ni'cũ cabayu butigure
ã'awũ. Cũ bu'ipu pesagu ni'cã bũacatjẽrẽ
cuowĩ. Ãpẽrã cūrẽ ni'cã be'to dũpoapu pesari
be'tore peowã. Cũ a'mewẽjẽ wapata'a'cu
apaturi a'mewẽjẽ wapata'aguti weewĩ tja.

3 Be'ro Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ
bajugũ apero pi'rabi'a'carore pãawĩ tja. Cũ
pãacã, apĩ catise cʉogũ wecu weronojõ bajugu
nimũ'tãgũ be'rocjũ ucũwĩ tja:

—A'tia, niwĩ.

4 Be'ro apĩ cabayu sō'agũ wijawĩ. Cũ bu'i pesagure a'ti turipu nirãrẽ a'mewějẽdutigu o'ówĩ.

—A'mequẽse marĩrõ niticã'to, niwĩ. Masãrẽ a'mewějẽcã weewĩ. Cũrẽ pajiri pjĩjore o'owĩ.

5 Be'ro tja Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu apero pi'rabi'a'carore pãawĩ. Cũ tojo weecã, apĩ catise cwoгу masũ weronojõ diapoatigu ucũwĩ:

—A'tia, niwĩ.

Be'ro apĩ cabayu ñigũrẽ ĩ'awũ. Cũ bu'ipu pesagu ni'cãrõ nucũse queorore cwowĩ. 6 Catise cworã weronojõ bajurã wa'teropure ni'cũ ucũcã tu'owu. A'tiro niwĩ:

—Ba'ase a'tiro wapatirosa'a. Ni'cã kilo trigo peri ni'cã numu da'rawapata'ase weronojõ wapatirosa'a. I'tia kilo cebada peri ni'cã numu da'rawapata'ase weronojõ wapatirosa'a. Ū'se piritari ba'ase, tojo nicã u'seducaco vino pe'ticã weeticã'to, niwĩ.

7 Be'ro Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu apero pi'rabi'a'carore pãawĩ. Cũ pãacã, apĩ catise cwoгу á pacu wuwã'cãgũ weronojõ bajugu ucũcã tu'owu:

—A'tia, niwĩ.

8 Be'ro apĩ cabayure ĩ'awũ. Cũ butiwi-jigu niwĩ. Cũ bu'i pesagu Wěrĩse wãmetiwĩ. Cũ be'ro apĩ wěrĩ'cãrã na nirõcjũpu sirutuwã'cãtiwĩ. Oveja wĩ'magũ a'ti turicjãrãrẽ cã'rõacã deco me'rã dũjaro wějẽdutigu o'ówĩ. A'mewějẽse me'rã, ujaboase me'rã, dutitise me'rã boadutigu o'ówĩ. Tojo nicã wa'icurã, yaiwa me'rã masãrẽ wějẽdutigu o'ówĩ.

9 Be'ro Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ apero pi'rabi'a'carore pãawĩ tja. Cũ pãacã, na Õ'acũrẽ wa'icurã ãjũamorõ ñubuepeowuarore ï'awũ. To docapu Õ'acũrẽ ëjõpeorã wëjẽno'cãrã ejeripõ'rãrĩ niwũ. Na cãrẽ ëjõpeose bu'iri, tojo nicã Jesucristo ye quetire werese bu'iri wëjẽno'cãrã niwã. 10 Na tutuaro me'rã ucũwã. A'tiro niwã:

—Wiogũ, añubutiagu, mu'u ña'ase moogũ ni'i. Mu'u “Weeguti” ní'quere queoro wee'e. ¿De'ro nicã mu'u nucũcãcjãrã ãsãrẽ wëjẽ'cãrãrẽ bu'iri da'rea'megũsari?

11 Be'ro narẽ su'ti butisere o'owĩ. A'tiro niwĩ:

—Sooníña yujupu. Æpẽrã musã acawererã Jesucristo yere wererã musã weronojõ wëjẽno'rãsama. Musã soorãsa'a. Téé “Ticũrãrẽ wëjẽrãsama” ní'que wa'acãpu soorãsa'a, niwĩ.

12 Be'ro Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ apero pi'rabi'a'carore pãawĩ tja. Cũ pãacã, di'ta pũrõ narãsãwũ. Mujĩpũ ãmucocjũ na'itĩ'a wa'awĩ. Wëĩ'cãrãrẽ bujawetirã su'ti ñise sãñarõ weronojõ wa'awĩ. Mujĩpũ ñamicjũ dí weronojõ pũrõ sõ'awĩ. 13 Ñocõa quẽ'rã u'muarõpu ní'cãrã nucũcãpu burudijawã. Na yucũdũca wĩ'mase weronojõ wa'awã. Yucũdũcamarĩcã wĩ'rõ pũrõ wa'acã, burudija'a. Tojo weronojõ wa'awã. 14 Æ'muse marĩ paperare tũrèrõ weronojõ bajudutia wa'awũ. Nipe'tise ãrũpagũ, opañoa apesepũ wa'awũ. 15 A'ti ãmucocjãrã wiorã ãtã tutiripũ du'tiwã. Tojo nicã ãrũpagũ cjase ãtãpaga pacase docapu

du'tiwã. Āpěřã quě'rã peje cʉorã, surara wiorã, tutuarã, da'raco'terã, da'raco'tetirã du'tiwã. ¹⁶ Na ũrũgũrě, ũtãpagare niwã:

—Ŭsã bu'i burupejaya. Wiogu dujiri cũmurõpu dujigu ũsãrě bu'iri da'regu weemi. Ŭsãrě cã'mota'aya. Oveja wĩ'magũ quě'rã ũsãrě uputu bu'iri da'regu weemi. Cã'mota'aya. ¹⁷ Masãrě bu'iri da'reatji nũmu nitoja'a. ¿Noa põtẽobosari tere? ni caricũwã.

7

Israe ye cururicjãrãrě Ő'acũ wãmerě ñaacũu'que ni'i

¹ Ő'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajúgu te pi'rabi'a'quere pãacã ĩ'aca be'ro apeye ĩ'awũ. Ba'paritirã Ő'acũrě wereco'terã a'ti nucũcãpũre ba'paritise sumutoripu nu'cũcã ĩ'awũ. Nánũcũ wĩ'rõ na tiro ejasere cã'mota'awã. Tojo weero wĩ'rõ di'tapũre, dia pajiri maapũre, yucupagu bu'ipũre wẽeotiwũ.

² Apĩ Ő'acũrě wereco'tegu quě'rãrě ĩ'awũ. Cũ mujĩpũ mujãtiro pe'e a'tiwĩ. Cũ Ő'acũ catinu'cũgũ wãme ñaacũurõrě cʉowĩ. Ā'rã ba'paritirã di'tare, dia pajiri maarě dojorẽdutino'cãrã niwã. Cũ narě caricũwĩ:

³ —Di'ta, maarě, yucupagure dojorẽticã'ña yujupũ. Marĩ wiogũre da'raco'terãrě na diapoapu cũ wãmerě ñaacũuca be'ropũ dojorẽña, niwĩ.

⁴ Ciento cuarenta y cuatro mil masã Israe pãrãmerã nituriase cururicjãrã na diapoapu ñaacũuno'wã. ⁵ Judá ya curuacjãrã doce

mil ojañaacũuno'wã. Rubén ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Gad ya curuacjãrã quẽ'rã doce mil ñaacũuno'wã. ⁶ ãpẽrã Aser ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Neftalí ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Manasés ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. ⁷ Tojo nicã Simeó ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Leví ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Isacar ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. ⁸ Zaboló ya curuacjãrã quẽ'rã doce mil ñaacũuno'wã. José ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Benjamí ya curuacjãrã quẽ'rã ticurãta doce mil ñaacũuno'wã. Nipe'tirã na ye diapoaripure ñaacũuno'cãrã dia'cũ niwã.

Su'ti butise sãñarã pãjãrã Õ'acũ põtëorõ nu'cũse queti ni'i

⁹ Israe ye cururicjãrãrẽ ñaacũuno'ca be'ro a'tiro ï'awã. Pãjãrã masã nipe'tise cururicjãrã, mejẽcã ucũrã, nipe'tirocãrãrãpũre ï'awã. Na wiogũ dujiri cũmurõ põtëorõ, tojo nicã Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ põtëorõ nu'cũwã. Pãjãrã waro niwã. Ne ba'paqueota basiotiwã. Na su'ti butisere sãña, pũrĩ opa querire cuowã. ¹⁰ Na caricũwã:

Õ'acũ marĩ wiogũ marĩrẽ yu'rũogũ nimi.

Cã wiogũ dujiri cũmurõpũ dujimi.

Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ quẽ'rã marĩrẽ yu'rũogũ nimi, ni caricũwã.

¹¹ Nipe'tirã Õ'acãrẽ wereco'terã wiogũ dujiri cũmurõ sumutopũ nu'cũmajãmisũtuawã. Tojo

nicã sõ'onícãrã wiorã bucurãrẽ, ãpẽrã catise cuorã weronojõ bajurãrẽ majãmisutuawã. Na Õ'acũrẽ wereco'terã wioꝝu dujiri cãmuro tiro ejaque'a, Õ'acũrẽ ñubuepeorã na diapoarire paamu'rĩque'awã. ¹² A'tiro niwã:

A'tiro wa'ato marĩ wioꝝare.

Nipe'tirã ñubuepeoato.

“Asistegũ, masĩpe'ogũ nimi”, niato.

Cũrẽ ãjõpeoato.

Nipe'tirã “Añuyũ'rũami”, niato.

Nipe'tirãrẽ dutimi.

“Tutuayũ'rũgũ nimi”, niato.

A'te tojota ninu'cũato.

Tojota niato, ni ãjõpeowã.

¹³ Ni'cũ wioꝝu bucu yũ'ũre sãrĩtiña'wĩ:

—Ã'rã su'ti butise sãñarã ¿no'ocjãrã niti? ¿No'opũ a'tiapari? niwĩ. ¹⁴ Yũ'u cũrẽ yũ'tiwũ:

—Wioꝝu, mũ'u masĩsa'a.

Cũ pe'e yũ'ũre niwĩ:

—Ã'rã nucũcãcjãrã pũrõ pi'eticaterore na quẽ'rã pi'eti'cãrã nima. Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ wẽrĩse me'rã na ejeripõ'rãrĩpũ ña'ase moorã tojacãrã niwã.

¹⁵ Tojo weerã na Õ'acũ dujiri cãmuro tiro ninu'cũcã'ma. Cũ ya wi'ipũre mũmcorinũcũ, ñamirĩnũcũ cũ ɥaro weema. Wioꝝu dujiri cãmuropũ dujigũ na me'rã nimi. Narẽ co'temi.

¹⁶ Na ɥjaboa, acowũonemosome. Narẽ mũjĩpũ mũmcojũ mũũanemosome. Asise ñaisere tũ'oña'nemosome. ¹⁷ Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ wioꝝu dujiri cãmuro pũ'topũ nigũ ovejare co'tegũ weronojõ narẽ

co'tegusami. Aco wijari pepu miagũsami. Tere sĩ'rĩrã, catinu'cũrãsama. Õ'acũ nipe'tirã na ya'coco wijarãrẽ tuucoegusami.

8

Papera tũrũrẽ na pi'rabi'atuo'que queti, tojo nicã uru me'rã weecaga ũjũamorõpeocja queti ni'i

¹ Be'ro Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu na pi'rabi'atuo'carore pãawĩ. Cũ pãacã, nipe'tiro u'musepu di'tamarĩa wa'awu. Ni'cã hora deco tojo wa'awu. ² Be'ro siete Õ'acũrẽ wereco'terã cũ pu'to nu'cũrãrẽ ï'awũ. Narẽ nãncũ putise coronetare o'owĩ. ³ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu a'tiwĩ. Cũ u'mutise ũjũamorõcja uru me'rã weecagare cuowĩ. Cũ Õ'acũrẽ wa'icurã ũjũamorõ ñubuepeowuaro pu'topu ejanu'cãwĩ. Peje u'mutise cũrẽ ũjũamorõpeoatjere o'owã. Nipe'tirã Õ'acũ yarã cũrẽ sẽrĩ'que me'rã morẽsu'u ũjũamorõpeoatjere o'owã. Cũ uru me'rã wee'caro u'mutise ũjũamorõwuaropu wiogu dujiri cũmurõ põtëorõpu tere ũjũamorõwĩ. ⁴ Cũ ũjũamorõse u'mutise o'me Õ'acũ tiropu mujãawũ. Õ'acũ yarã cũrẽ sẽrĩ'que me'rã morẽsu'umujãawũ. ⁵ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu u'mutise ũjũamorõwuaropu cjase pecame'e ũjũamoa'quere u'mutise ũjũamorõcjavu órẽsãawĩ. Be'ro tiga cjasere a'ti nucũcãpãre po'odijowĩ. Cũ tojo wéeca

be'ro bupo paacã, uputu bususere tu'owu. Bupo ya'bacã i'awũ. Tojo nicã di'ta narãsäwũ.

Õ'acũrẽ wereco'terã coroneta putiatje ni'i

⁶ Be'ro siete Õ'acũrẽ wereco'terã na coroneta putisere apoyuwã.

⁷ Nimũ'tãgũ putiwĩ. Cũ putíca be'ro yusuase peri a'ti nucũcãpure burudijawu. Tojo nicã pecame'e dí me'rã morẽ'que burudijawu. Tojo wa'acã, di'ta cã'rõ decobocure ãjũwũ. Yucupagu quẽ'rã mejãrõta decobocureputa ãjũwũ. Nipe'tise tá ãjũpe'tia wa'awu.

⁸ Cũ be'rocjũ putiwĩ. Cũ putíca be'ro ni'cãgũ ãrũgũ ãjũcju dia pajiri maajopu doqueño'awũ. Ti maa decobocure dí maa wa'awu. ⁹ Dia pajiri maacjãrã decobocure wẽrĩwã. Yucusupawu quẽ'rã ti maapu nise decobocure mirĩ ãjũacõ'ano'wũ.

¹⁰ Be'ro, pũarã be'rocjũ putiwĩ. Cũ putíca be'ro ñocõawũ pajigu u'muarõcju burudijawĩ. Burudijagu, sĩ'orĩ tuturojo weronojõ ãjũdijawĩ. Cũ diapure, o'majã maarĩacãpure decobocure doquebi'peque'awĩ. ¹¹ Ñocõawũ "Sũ'egũ" wãmetiwĩ. Aco a'ti nucũcã cjase cũ doqueque'a'caro ejatuario aco sũ'ese wa'awu. Te acore sĩ'rĩrã, pãjãrã masã wẽrĩwã.

¹² I'tiarã be'rocjũ putiwĩ tja. Cũ puticã, mujĩpũ umucocjũ decobocure dojowĩ. Umucore decobocure bo'reyutiwĩ. Ñamicjũ tojota wa'awĩ. Ñocõa quẽ'rã pãjãrã decobocure dojowã. Na decobocure ñamipure ne bo'reyutiwã.

13 Be'ro ĩ'awũ tja. Ni'cũ á pacu a'ti umuco decopu wuacã ĩ'awũ. Tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Ăpěrã i'tiarã Ő'acũrẽ wereco'terã puticã, ña'abutiario wa'arosa'a a'ti nucũcãcjãrãrẽ, niwĩ.

9

1 Ba'paritirã be'rocjũ putiwĩ. Cũ puticã, ni'cũ ñocõawũ nucũcãpu burudija'cure ĩ'awũ. Cũrẽ ni'cã sawi o'owã. Cope nibajudutidijari pe cja sawi niwũ. 2 Be'ro cũ ti pere pãowĩ. Pãoca be'ro o'me pajiro wijawu. Ti pe cjase o'me mujĩpũrẽ tuubi'acã'wũ. Na'itĩ'a wa'awu. 3 Te o'me me'rã pãjãrã mu'murĩwi'ia wuwi-jaawã. Nipe'tiropu wuuse'sa wa'awã. Na mu'murĩwi'ia a'ti nucũcãcjãrã cutipa weronojõ toawã. Na sipapure cutipa weronojõ toacja cuowã. 4 Narẽ táre, otesere, yucupagure dojorẽdutigu mejẽta weewĩ. Masã na diapoapu Ő'acũ wãme ñaacũuno'ña marĩrã di-a'cũrẽ toadutiwĩ. 5 Narẽ toawẽjẽdutiwĩ. Ni'cãmocuse mujĩpũrĩ narẽ pũrĩcã weedutiwĩ. Na toase cutipa weronojõ pũrĩwũ. 6 Tojo wa'ari curare masã uputu wẽrĩsĩ'rĩmiwã. Na wẽrĩsĩ'rĩmicã, basiotiwu.

7 Mu'murĩwi'ia cabayua a'mewẽjẽse duporo apoyu'cãrã weronojõ bajuwã. Na dupopapu uru me'rã wee'que be'tori weronojõ bajusere pesawã. Na diapoa masũ diapoa weronojõ bajuwu. 8 Na poarire numia weronojõ poanu'motiwã. Na upicari

yai upicari weronojõ bajuwũ. ⁹ Na up-
ure cã'mota'arã, cõmesu'ti weronojõ bajusere
cuowã. Na wũucã, uputu busuwũ. Masã
a'mewějẽrã wa'arãtirã, cabayua wejesepawu
wa'aro weronojõ busuwũ. ¹⁰ Na sipapu toase
cuose me'rã ni'cãmocuse mujĩpũrĩ masãrẽ
toawã. ¹¹ Mũ'mũrĩwi'ia wiogu nibajudutidijari
pejo wiogu nimi. Cũta ti pere sawipãawĩ.
Cũ wãme hebreo ye me'rã Abadón wãmetimi.
Griego ye me'rã Apolión wãmetiwĩ. Dojorẽrĩ
masũ nimi, nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹² Nimũ'tãse ña'ase pe'ti'i. Pũaro du'sa'a.

¹³ Ni'cãmocurã be'rocjũ putiwĩ. Cũ puticã,
ni'cũ ucũcã tu'owũ. Õ'acũ nirõpu Õ'acũrẽ
ũ'mutise ũjũamorõ ñubuepeowuaro uru me'rã
wee'caro niwũ. To bu'ipu ba'paritise capesa'ri
niwũ. Te wa'teropu Õ'acũ ucũcã tu'owũ. ¹⁴ Cũ
coroneta putigũre a'tiro niwĩ:

—Ba'paritirã Õ'acũrẽ wereco'terã
du'tenu'cõ'cãrãrẽ pãaña. Na pajiri maajo
Éufrates wãmetiri maa pu'to nima, niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo nica be'ro ã'rã pãano'wã. Na
ba'paritirã Õ'acũrẽ wereco'terã nipe'tirã a'ti
turicjãrãrẽ decobocurepu wějẽrã wa'awã.
Narẽta Õ'acũ a'tiro weecu niwĩ. “Ti hora, ti
numũ, ti mujĩpũ, ti cũ'ma nicã, musã bu'iri
da'rerãsa'a”, ni besecũúcũ niwĩ. Queoro
cũ ní'caronojõ wa'awũ. ¹⁶ Na me'rã pãjãrã
surara cabayua me'rã niwã. Narẽ pãjãrã waro
doscientos millones nima nisere tu'owũ.

¹⁷ Cabayua, tojo nicã na bu'i pesarã
a'tiro bajuwã. Na bu'i pesarã na cutirote

cã'mota'asere sō'arõ, ya'saro, ewuro cuowã. Cabayua na dupopare yaijo weronojõ dupopatiwã. Na useropu pecame'e ujũwijawu. O'me wijawu. Tojo nicã azufre wãmetise ope weronojõ sipise ujũwijawu. ¹⁸ Te i'tiaro pecame'e, o'me, azufre me'rã masãrẽ decobocure wẽjẽwã. ¹⁹ Cabayua na useri me'rã, na ye pĩcõrĩ me'rã masãrẽ wẽjẽwã. Na ye pĩcõrĩ yapari aña dupoa weronojõ bajuwu. Te me'rã masãrẽ dutida'rewã.

²⁰ Æpẽrã masã pecame'e, o'me, azufre me'rã wẽritirã pe'e na ña'arõ weesere ne du'utiwã. Na wãtiarẽ ejõpeosere du'utiwã. Na ejõpeose yee'que uru me'rã wee'que, plata me'rã wee'que, bronce me'rã wee'que, ùtãperi me'rã wee'que, yucupagu me'rã wee'quere ñubuepeodu'utiwã. Te queose na ejõpeose yee'que peje ne ï'ati, ne tu'oti, ne sijawe'e. Tojo nimicã, ne ñubuepeodu'utiwã. ²¹ Tojo nicã masãrẽ wẽjẽcõ'asere, na ãpẽrãrẽ do-jorẽsere du'utiwã. Apeyere, na no'o uaro a'metãrãbajaque'atisere, ãpẽrã yere yajasere ne du'utiwã.

10

Õ'acũrẽ wereco'tegu papera turiacã me'rã nu'cũse ni'i

¹ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu tutuagu u'musepu ní'cure dijaticã ï'awã. Cũ o'mecurua decopu dijatiwĩ. Cũ dupoa bu'i bu'eda ni-wã. Cũ ya diapoa mujĩpũ umucocjũ weronojõ asistewu. Cũ ñecãrĩ ujũsébotari weronojõ

bajuwɔ. ² Cũ omocãpɔ papera pãáca turi-acãrẽ cɔowĩ. Cũ diacjũca du'pocãrẽ pajiri maajopɔ u'tacũunu'cũwĩ. Cũpe pe'ere di'tapɔ u'tacũunu'cũwĩ. ³ Cũ topɔ nu'cũgũ yaijo weronojõ pũrõ caricũwĩ. Cũ caricũcã, siete bɔpoa ucũwã. ⁴ Na ucũca be'ro na ucũsere ojanu'cãmiwũ. Tojo weeri cura ni'cũ u'musepɔ nigũ yu'ure niwĩ:

—Na bɔpoa ucũsere ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Ojaticã'ña tere, niwĩ.

⁵ Be'ro yu'u dia pajiri maapɔ, di'tapɔ nu'cũcã ã'a'cu cũ ya diacjũcamocãrẽ sïomorõwĩ. ⁶ Cũ a'tiro niwĩ:

—Õ'acũ catinu'cũgũ nimi. U'muse, di'ta, pacase maarĩ nipe'tirã tepɔ nirãrẽ wee'cu nimi. Õ'acũ wãme me'rã nigũti. Marĩ yucue'que pe'tia wa'a'a. Yucuenemosome. ⁷ Õ'acũrẽ wereco'tegɔ nituogɔ putinu'cãrĩ curare a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ “Tojo weeguti” ní'que masĩno'ña marĩ'que wa'abaque'orosa'a. Cũ, cũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ “A'tiro weeguti” ní'que queoro wa'arosa'a, niwĩ.

⁸ Cũ tojo níca be'ro u'musecjũ yu'ure “Ojaticã'ña” ní'cu a'tiro niwĩ:

—Sĩ'i, maajopɔ, di'tapɔ u'tacũunu'cũgũ tiropɔ wa'aya. Cũ ya turi pãaca turiacãrẽ miĩña, niwĩ.

⁹ Cũ tojo nicã tu'ogɔ, yu'u cũ tiropɔ wa'awɔ.

—Mu'u ya turire o'oya, niwũ. Yu'u sãrĩcã tu'ogɔ, a'tiro niwĩ:

—Miiña. Ti pūrĩrẽ ba'aya. Mu'u ba'acã, mumia mumi weronojõ i'pitirosa'a. Mu'u paagaru pe'ere sũ'ese dojorosa'a, niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, yu'u ti turiacãrẽ miiwã. Mii, ba'awu. Yu'u ba'acã, mumi weronojõ i'pitiwu. Paagaru pe'ere sũ'e nicãti.

¹¹ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'terã yu'ure niwã:

—Õ'acũ cũ ucũsere wereapogu wa'aya tja. Cũ peje macãrcjãrãrẽ, peje di'tacjãrãrẽ, mejẽcãrĩ ucũrãrẽ na ye cjasere weremi. Tere weregu wa'aya. Tojo nicã wiorã quẽ'rãrẽ “Õ'acũ tojo niami”, ni wereya, niwã.

11

Puarã Õ'acũ ye cjasere wereri masã wee'que ni'i

¹ Be'ro yu'ure a'tiro weewã. Ārũgũ wi'i wéerã queocju weronojõ bajucjare o'owã. Õ'acũ yu'ure a'tiro niwĩ:

—Õ'acũ wi'ire queogu wa'aya. Na u'mutise ũjũamorõ ñubuepeowuaro quẽ'rãrẽ queoya. Topu ñubuerã quẽ'rãrẽ ba'paqueoya. ² Õ'acũ wi'i sumutoma queoticã'ña. Te aperocjãrãrẽ o'o'que di'ta ni'i. Na cuarenta y dos mujĩpũrĩ Õ'acũ ya macã Jerusalẽ di'tare dojorẽnu'cũrãsama, niwĩ.

³ Be'ro Õ'acũ ninemowĩ tja:

—Puarã yárã, yé cjasere wererãrẽ o'óguti. Na peje umucori, mil doscientos sesenta

nũmũĩ yé cjasere ucũrãsama. Na bu-jawetisere ï'orã na weewũaronojõpũma su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, ucũrãsama, niwĩ.

4 Ā'rã pũarã yucũgu olivo wãmetisepagu weronojõ nima. Te pũagu olivopagu Õ'acũrẽ da'raco'terã nima, nirõ wee'e. Náta tja pũaga sĩ'osepa weronojõ nima. A'ti nucũcãcjũ wioogu Õ'acũ ï'orõpũ sĩ'onu'cũma.

5 Āpẽrã narẽ mejẽcã weesĩ'rĩcã, na Ƴseropũ pecame'e Ƴjũwijasama. Narẽ ï'atu'tirãrẽ Ƴjũacõ'ape'ocã'sama. Tojo weerã nipe'tirã narẽ mejẽcã weesĩ'rĩrãnojõ wẽrĩsama.

6 Na Õ'acũ ye cjase wereri curare acoro pejaticã weemasĩsama. Tojo nicã acore dí weronojõ dojocã weemasĩsama. Apeyere, masãrẽ no'o nisenojõ ña'arõ wa'acã weemasĩsama. No'o na weesĩ'rĩrõ weemasĩsama.

7 Na, narẽ wereduti'quere weretu'ajaca be'ro ï'abajudutidijari pecjũ ña'agũ narẽ a'mewẽjẽgũsami. Narẽ wapata'a, wẽjẽcõ'agũsami.

8 Na pũarã ye upũre masã na sijaropũ pajiri macãjopũ cũurãsama. Ti macãjo Jesucristore na wẽjẽca macã ni'i. Ti macãcjãrã ña'arã nitjãrã, Sodomacjãrã, Egiptocjãrã weronojõ nima.

9 I'tia nũmũ ape nũmũ deco nipe'tise macãrĩcjãrã, nipe'tise cururicjãrã na ye upũre ï'arãsama. Tojo nicã nipe'tirã mejẽcãrĩ dia'cũ ucũrã, nipe'tise di'tacjãrã na ye upũre ï'arãsama. Tere yaadutisome.

10 Na Õ'acũ yere wererã pi'ecũoro masãrẽ tu'oña'cã weecãrã niwã. Tojo weerã a'ti nucũcãpũ nirã na wẽrĩ'quere

ĩ'arã, e'catirãsama. Na uputu e'catirã, a'merĩ apeyenojõ o'orãsama. ¹¹ I'tia numu ape

numu deco be'ro Õ'acũ narẽ masõwĩ tja. Na wã'cãnu'cãcã ĩ'arã, masã uputu ucawã.

¹² Ni'cũ u'musepu nigú narẽ tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Mujãtia.

Cũ tojo nicã tu'orã, na o'mecurua me'rã mujãawã. Na mujãacã, narẽ ĩ'atu'ti'cãrã ĩ'awã.

¹³ Na mujãarĩ cura di'ta pũrõ narãsäwũ. Ti macãpure peje wi'seri burãdijawu. Pãjãrã siete miltiri masã wẽrĩwã. Āpẽrã du'sa'cãrã uputu uirã, “Õ'acũ u'musepu nigú tutuayu'rũnu'cãmi”, niwã.

¹⁴ Puati ña'arõ wa'atoja'a. Maata apero wa'abaque'orosa'a tja.

Õ'acũrẽ wereco'tegu cũ putituo'que ni'i

¹⁵ Õ'acũrẽ wereco'tegu nituogu putiwĩ. U'musepu nirã tutuaro me'rã na ucũcã tu'owu. A'tiro niwã:

Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ marĩ wiogu nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã wiogu sãjãmi.

Cũ bese'cu Cristo tojota sãjãmi.

Cũ dutinu'cũgũsami, niwã.

¹⁶ Tojo wa'asere ĩ'arã, sõ'onícãrã veinticuatro wiorã bucurã a'tiro weewã. Na wiorã dujise cũmurĩ Õ'acũ põtëorõpu dujirã cũ tiro ejaque'awã. Cũrẽ ñubuepeorã, na dupopare paamu'rĩque'awã. ¹⁷ A'tiro niwã:

Õ'acũ, ãsã wiogu tutuayu'rũnu'cãgũ, mu'urẽ e'catise o'o'o.

Mu'u ne warocjũ, be'rocjũ, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ
ninu'cũgũ ni'i.

Mu'u tutuase me'rã ni'cãrõacã wioꝝu
sãjãnu'cã'a.

Nipe'tirãrẽ dutinu'cã'a.

Tojo weerã mu'urẽ e'catise o'o'o.

¹⁸ Nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã mu'urẽ uatirã
uamiwã.

Mu'u narẽ bu'iri da'reri numu eja'a.

Tojo nicã wẽrĩ'cãrã quẽ'rãrẽ bu'iri da'reritero
ni'i.

Ni'cãrõacãrẽ nipe'tirã mu'u yarãrẽ
wapayegusa'a.

Mu'u ye cjasere wereturiari masãrẽ wa-
payegusa'a.

Wiopesase me'rã mu'urẽ ãjõpeorã wiorãrẽ,
mejõ nirãrẽ wapayegusa'a.

A'ti nucũcãcjãrãrẽ dojorẽrã quẽ'rãrẽ cõ'arĩ
numu ni'i, niwã.

¹⁹ Na tojo nica be'ro Õ'acũ wi'i u'musepu
nirĩ wi'i sope pãrĩwũ. Ti wi'i po'peapure ni'cã
acaro niwũ. Ti acaro Õ'acũ "A'tiro weeguti
masã me'rã" ni, cã ojãca pjĩrẽ cuori acaro
niwũ. Tojo wa'aca be'ro bupo ya'bacã ĩ'awũ.
Bupo paasere, tojo nicã mejẽcã bususere
tu'owu. Di'ta pũrõ narãswũ. Yusuase aco
peri bu'a'que peri paca buruwu.

12

*Numio ye queti, tojo nicã pĩrõ weronojõ
bajugu ye queti ni'i*

1 Be'ro ʉ'muarõpɯ mejěcã bajuse paca ba-
juacã ɽ'awũ. Ni'cõ numiorẽ ɽ'awũ. Co mu-
jĩpũ ʉmɯcocjũpɯ omabi'a'caro weronojõ asis-
tewõ. Mujĩpũ ñamicjũ bu'ipɯ nu'cũwõ. Co
dɯpoapɯre ni'cã be'to pesawõ. Ti be'to doce
ñocõa cɯowɯ. 2 Co nijĩpaco niwõ. Co
wuatji dɯporoacã pũrĩno'gõ ʉputɯ caricũwõ.
3 Be'ro ʉ'muarõpɯ mejěcã bajuse ɽ'awũ tja.
Ni'cũ pĩrõ weronojõ bajugɯ sõ'agũjore ɽ'awũ.
Cũ siete dɯpopa cɯowĩ. Diez capesa'ritigu
niwĩ. Dɯpopanɯcũ pesase be'tori pesawĩ.
4 Cũ pĩcõrõ me'rã decobocure ʉ'musepɯ nirã
ñocõarẽ paastedijowĩ. Cũ numio põ'rãticã,
maata ba'aguti nígũ, co tiro nu'cũwĩ. 5 Co
ni'cũ wĩ'magũ wɯawõ. Cũta nipe'tirocjãrã
wiogɯ niacjɯ niwĩ. Tutuaro me'rã masãrẽ
narẽ dutiacjɯ niwĩ. Cũ bajuáca be'ro maata
Õ'acũ tiro cũ wiogɯ dujiri cũmurõpɯ miano'wĩ.
6 Numio pe'e masã marĩrõpɯ Õ'acũ apo'caropɯ
du'tiwõ. Topɯ core peje mil doscientos sesenta
numĩrĩ ba'ase ecawã.

7 Be'ro ʉ'muarõpɯ a'mewějěse wa'awɯ.
Õ'acũrẽ wereco'tegɯ Migue wãmetigu ãpěrà
cũ yarã Õ'acũrẽ wereco'terã me'rã pĩrõjo
me'rã a'mewějěwĩ. Pĩrõ quẽ'rã cũ yarã me'rã
a'mewějěwĩ. 8 Pĩrõ wapata'amasĩtiwĩ. Na
ʉ'musepɯre no'o nirõ bocatiwã. 9 Õ'acũ pĩrõrẽ
cõ'acã'wĩ. Cũta ne warocjũ pĩrõ nino'gũ nimi.
Cũ wãtĩ nimi. Nipe'tirãrẽ a'ti nucũcãcjãrãrẽ
mejěcã ějõpeocã weegú nimi. Õ'acũ cũrẽ, cũ
yarã me'rã nucũcãpɯ cõ'adijowĩ.

10 Tojo wa'áca be'ro ni'cũ u'musepu nigũ tutuaro me'rã ucũdijocã tã'owu. A'tiro niwĩ: Marĩrẽ yu'ruose nitoja'a.

Õ'acũ tutuasere, cũ marĩ wioгу nise nitoja'a. Cũ bese'cu Jesucristo tutuase me'rã cũ wioгу nise quẽ'rã nitoja'a.

Õ'acũ wãtĩrẽ u'musepu ní'cure a'ti nucũcãpu cõ'adijowĩ.

Wãtĩ umucorinucũ, ñamirĩnucũ a'tiro weewĩ.

Õ'acũpure weresãgũ, marĩ acawererã Õ'acũ yarãrẽ “Ña'arõ tojo weema”, ninu'cũwĩ.

11 Õ'acũ yarã marĩ acawererã wãtĩrẽ docaque-'acã weewã.

Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajúgu wẽrise me'rã, cũ ye dí o'maburose me'rã tojo weewã.

Na catiri umucore ma'itirã, Õ'acũ ye quetire werese me'rã cũrẽ tojo weewã.

Ãpẽrã narẽ wẽjẽsĩ'ricã, na weredu'utiwã.

Wẽrisere uitiwã.

12 Wãtĩrẽ cõ'ase ye bu'iri Õ'acũrẽ wereco'terã, nipe'tirã u'musepu nirã, e'catiya.

Nucũcãpu, dia pajiri maacjãrãma ña'abutia'a.

Wãtĩ musã tiropu uadijami.

Cã'rõacã yu'ure du'sa'a bu'iri da'reatjo nígu, tojo weemi, niwĩ.

13 Pĩrõjo nucũcãpu cõ'acã ñ'agũ, wĩ'magũ wua'core nurũwĩ. 14 Õ'acũ pe'e core á pacu wuuse pacare o'owĩ. Te me'rã co pĩrõjore du'tigo, wuwã'cãwõ. Co masã marĩrõpu du'tiwõ. Topu Õ'acũ i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco core ba'ase ecawĩ. 15 Be'ro pĩrõ diajo

dojo, core miiburũato nígũ cã ɯseropũ acore e'ocũuwĩ. Co numioreẽ o'mabũrodutigu tojo weewĩ.

¹⁶ Cũ tojo weecã, di'ta core weetamuwũ. Pĩrõ cã e'ocũuse diajo dojosere si'bisãjãcã weewũ. ¹⁷ Tojo wa'acã ã'agũ, pĩrõ numio me'rã uayũ'ruawĩ. Be'ro co pãrãmerã nituriarã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'awĩ. Na Õ'acũ duti'quere weerã Jesucristo ye bu'esere êjõpe-onu'cũrã nima. ¹⁸ Pĩrõjo pajiri maa sumutopũ ejanũ'cãwĩ.

13

Puarã mejẽcã bajurã ye queti ni'i

¹ Dia pajiri maa sumutopũre ni'cũ mejẽcã bajugũ wã'cãpa'awĩ tja. Cũ quẽ'rã siete dupopa cuowĩ. Apeyere diez capesa'ritiwĩ. Cũ capesa'rinucũ pesase be'torire cuowĩ. Cũ dupopapũre Õ'acũ yabise wãmerẽ ojaõ'ono'wũ. ² Cũ yai weronojõ do'rowĩ. Cũ bũco weronojõ du'pócãtigũ niwĩ. Cũ pajigu yai weronojõ ɯserotiwĩ. Pĩrõ cãrẽ cã tutuasere o'owĩ. Cãrẽ ña'arã wiogu dujiri cũmurõpũ dupowĩ. “Masã mũ'ũ dutisere yũ'tiato”, niwĩ. ³ Ni'cã dupoapũre ña'arã cãmirõjo wã'ñarõ weronojõ bajuwũ. Yatica cãmirõ weronojõ niwũ. Ti cãmirõrẽ ã'arã, a'ti nucũcãcjãrã wẽrã masã'cũre weronojõ cãrẽ ã'awã. Upũtu ã'amarã, cãrẽ sirutuwã. ⁴ Masã pĩrõ quẽ'rãrẽ ñubuepeowã. Cũ mejẽcã bajugũre masãrẽ dutimasĩsere o'ose bu'iri tojo weewã. Mejẽcã bajugũre ñubuepeorã, a'tiro niwã:

—Ne ã'rĩ weronojõ tutuayu'rugu marĩmi. Ne ni'cũ cã me'rã a'mewějẽmasĩtisami, ni ějõpeowã.

⁵ Pĩrõjo mejęcã bajugure a'tiro ucũcã weewĩ: “Nipe'tirã yu'rũoro ni'i yu'ũ”, ni ucũcã weewĩ. Tojo nicã Ő'acũ yabisere ucũwĩ. Pĩrõ cãrẽ “Cuarenta y dos mujĩpũrĩ masãrẽ dutigu wa'aya”, niwĩ. ⁶ Cũ duti'caronojõta weewĩ. Ő'acũrẽ ña'arõ ucũ, cũ wãmerẽ, cũ nirõ u'musepure ña'arõ ucũwĩ. Tojo nicã u'musepu nirã quẽ'rãrẽ ña'arõ ucũwĩ. ⁷ Apeye quẽ'rãrẽ pĩrõ Ő'acũ yarã nucũcãpu nirã me'rã cãrẽ a'mewějẽdutigu o'ówĩ. Narẽ a'mewějẽ wapata'atojagupu du'uwĩ. Cãrẽ nipe'tise cururicjãrãrẽ, nipe'tise di'tacjãrãrẽ, nipe'tise macãricjãrãrẽ, mejęcã ucũrãrẽ dutimasĩsere o'owĩ. ⁸ Nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã mejęcã bajugure ñubuepeowã. Na, na wãmerẽ Ő'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu wějẽno'cu ya pũrĩpure ojaõ'ono'ña maricãrã niwã. Ti pũrĩ a'ti di'ta weenu'cãrĩ cura catise cuorãrẽ ojaõ'ono'ca pũrĩ nicaro niwã.

⁹ O'meperi cuorã a'tere tu'oya. ¹⁰ “Bu'iri da'reri wi'ipu sõrõno'rãsama” nino'cãrã sãjããrãsama. “Di'pjõjo me'rã wějẽno'rãsama” nino'cãrã ti pjĩ me'rãta wějẽno'rãsama. Tojo wa'ari curare Ő'acũ yarã wãcũtutuaya. Ő'acũrẽ ějõpeoya.

¹¹ Be'ro apĩ mejęcã bajugure ĩ'awũ tja. Cũ di'ta po'peapu ni'cu mujãtiwĩ. Cũ oveja weronojõ puaro capesa'ritiwĩ. Cũ ucũse pũrĩcã pĩrõjo weronojõ busawũ. ¹² Cũ

mejċcã bajugu yai weronojõ bajugu dutisere cuowĩ. Cũ yai weronojõ bajugu cãmirõjo yatino'masã'cure a'tiro weebosawĩ. Nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrãrẽ cũrẽ ñubuepeocã weewĩ. ¹³ Be'ro cũ basu pe'e mejċcã bajuse paca weewĩ. Masã ĩ'orõpu pecame'e u'muarõpu ní'quere di'tapu dijaticã weewĩ. ¹⁴ Cũrẽ tutuase o'o'que me'rã yai weronojõ bajugure mejċcã bajuse paca weewĩ. Masãrẽ yai weronojõ bajugure ějõpeodutigu tojo weewĩ. Narẽ yai weronojõ bajugu queosere yeedutiwĩ. Cũ yai weronojõ bajuguta di'pji me'rã cãmida'reno'cu nimigũ, catiwĩ. ¹⁵ Oveja capesa'ri weronojõ cuogu a'tiro weemasĩsere cuowĩ. Yai weronojõ bajugu queose yee'quere caticã weemasĩsere cuowĩ. Te me'rã cũ queose yee'quere ucũdutiwĩ. Tojo nicã te yee'que queosere ñubuepeotirãrẽ wějċdutigũ tojo weewĩ. ¹⁶ Apeyema nipe'tirãrẽ a'tiro weedutiwĩ. Na diapoapure o na ya diacjũcamocãpure apeyenojõ ojaõ'odutiwĩ. Mejõ nirãrẽ, wiorãrẽ, peje cuorãrẽ, pajasecuorãrẽ, ãpẽrãrẽ da'raco'terãrẽ, da'raco'tetirãrẽ tojo weedutiwĩ. ¹⁷ Tojo ojaõ'ono'ña marĩrãma ne duudutiti, ne duadutitino'wã. Tojo nicã cũ wãmerẽ ojaõ'ono'ña marĩrã o cũ wãme weronojõ bajusere moorã quẽ'rã mejãrõta ne duudutiti, ne duadutitino'wã. ¹⁸ A'tere tu'omasise cuoroua'a. No'o tu'omasigũnojõ yai weronojõ bajugu wãmerẽ masĩta basio'o. Cũ cuori wãme masã wãme ni'i. Cũ wãme seiscientos sesenta y seis ni'i.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil masã Õ'acũrẽ basapeo'que ni'i

¹ Be'ro yu'u Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugure ũrũgũ Siõn wãmeticjuru nu'cũcã ĩ'awũ. Cũ me'rã pãjãrã ciento cuarenta y cuatro mil masã niwã. Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu wãmerẽ, cũ pacu wãmerẽ na diapoapu ojaõ'ono'cãrã niwã. ² Be'ro u'musepu uputu busudijaticã tu'owu. Peje maarĩ pu'eeja o'maburose weronojõ busudijatiwũ. Buro pũrõ paaro weronojõ busuwũ. Pãjãrã buapũtẽsere buapũtẽrõ weronojõ busuwũ. ³ Na ciento cuarenta y cuatro mil masã wiogu dujiri cũmurõ pu'topu niwã. Na sõ'onícãrã ba'paritirã catise cuorã weronojõ bajurã ĩ'orõpu, tojo nicã wiorã bucurã ĩ'orõpu basawã. Apeye ma'ma basasere basapeowã. Na dia'cũ tere basamasĩwã. ãpẽrã na basasere ne basamasĩtiwã. Na a'ti nucũcãcjãrã wa'teropu nirã Õ'acũ yu'ruono'cãrã niwã. ⁴ Na ne ni'cãti numia me'rã ña'arõ weeticãrã niwã. Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugure no'o cũ wa'aro sirutuwã. Na a'ti nucũcãcjãrã wa'teropure yu'ruono'cãrã niwã. Na Õ'acũrẽ, Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugure ñubuepeo o'omu'tã'cãrã nicãrã niwã. ⁵ Na wa'terore nisoogu marĩwĩ. Õ'acũ ĩ'orõpure bu'iri marĩrã niwã.

I'tiarã Õ'acũrẽ wereco'terã na were'que ni'i

⁶ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'muarõpu wuucã i'awũ. Cũ nipe'tirã a'ti nucũcãjãrãrẽ pe'titise queti, Õ'acũ masãrẽ yu'ruomi nise quetire weregu niwĩ. Nipe'tise di'tacjãrãrẽ, nipe'tise cururicjãrãrẽ weregu niwĩ. Tojo nicã mejẽcã ucũrãrẽ, nipe'tise macãrĩcãjãrãrẽ te quetire weregu niwĩ. ⁷ Cũ tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Õ'acũrẽ wiopesase me'rã ãjõpeoya. “Cũ añubutiagu nimi”, niña. Cũ bu'iri da'reritero ejatoja'a. Cũ u'musere, a'ti di'tare weecu niwĩ. Dia pajiri maa, nipe'tise no'o aco nise maarĩacãnojõrẽ weecu niwĩ. Cũrẽ ñubuepeoya, niwĩ.

⁸ Cũ be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu a'tiwĩ. A'tiro niwĩ:

—Babilonia wãmetiri macã pe'tiwã'cãrõ wee'e. Pe'tiatoja'a. Na ña'arõ uaripejayu'rũu'cãrã, que'a maatirã weronjõ nipe'tise di'tacjãrãrẽ dojocã weewã. Narẽ i'acũu, ãpẽrã quẽ'rã na weronjõ ña'arõ weewã, niwĩ.

⁹⁻¹⁰ Puarã Õ'acũrẽ wereco'terã be'ro apĩ bajuawĩ. Tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Yai weronjõ bajugure, cũ queose yee'quere ñubuepeogunojõrẽ Õ'acũ uputu bu'iri da'regusami. Tojo nicã cũ ya diapoapu o cũ ya omocãpu yai weronjõ bajugu wãmerẽ ojañacũuno'cunojõrẽ mejãrõta bu'iri da'regusami. Õ'acũ cũ me'rã pũrõ uagu, tojo weegusami. Tutuaro me'rã dũoro

marĩrõ bu'iri da'regusami. Pecame'epu ope weronojõ bajuse sipise me'rã uputu pi'eticã weegusami. Õ'acũrẽ wereco'terã ĩ'orõpu, tojo nicã Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu ĩ'orõpu tojo weegusami. ¹¹ Narẽ ũjũacõ'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cũrõsa'a. Ne pe'tisome. Yai weronojõ bajugure, cã queose yee'quere ñubuepeorãnojõ o cã wãmerẽ ojañacũuno'rãnojõ pi'etinu'cũrãsama. Umcore, ñamipare ne soosome, niwĩ.

¹² Tojo weerã Õ'acũ yarã, cã dutisere wéerã, ña'arõ wa'asere wãcütutuaya. Jesucristore ějõpeonu'cũrã, tojota weeya.

¹³ Be'ro ni'cũ u'musepu nigũ ucũcã tu'owu. Yu'ure niwĩ:

—A'tiro ojaya: “Ni'cãcã me'rã marĩ wiogure ějõpeorã wẽrĩrã e'catirãsama.”

Espĩritu Santu quẽ'rã “Tojota ni'i”, niwĩ. “Na catirã Õ'acũ yere wererã, pi'etiwã. Na wẽrĩca be'ro Õ'acũ na añurõ wee'quere wapayegusami. Tojo weerã na a'ti nucũcãpu pi'etisere du'u, añurõ soorãsama”, niwĩ Espĩritu Santu.

A'ti di'ta cjase otese cjase ni'i

¹⁴ Be'ro yu'u o'me butiri curuare ĩ'awũ. Ti curua bu'i ni'cũ masũ weronojõ uputigu dujiwĩ. Cũ dũpoapu ni'cã be'to uru me'rã wéeca be'tore pesawĩ. Di'pjĩcawero osoyojari pjĩjore cõowĩ. ¹⁵ Apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu Õ'acũ wi'ipu ní'cu wijaatiwĩ. Cũ o'mecuruapu dujigure tutuaro me'rã caricũwĩ:

—Mu'u ya pjĩ me'rã otesere tãrãmiĩna. A'ti di'ta cjase otese duca miirĩteronojõ nitoja'a. Te boposepũ ni'i, niwĩ.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'ogu, o'mecuruapũ dujigu cũ ya pjĩ me'rã a'ti turi cjase otesere tãrãmiiwĩ. Te ducare miiwĩ.

¹⁷ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musepũ nirĩ wi'i Õ'acũ wi'ipu ní'cu wijaatiwĩ. Cũ quẽ'rã di'pjĩcawero osoyojari pjĩjore cõowĩ. ¹⁸ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wa'icũrã ãjũamorõ ñubuepe-owũaro pu'tocjũ wijaatiwĩ. Cũ pecame'erẽ dutimasĩsere cõowĩ. Ti me'e wiogu niwĩ. Cũ apĩ di'pjĩ osoyojari pjĩrẽ cõogũre tutuaro me'rã niwĩ:

—Mu'u ya pjĩ osoyojari pjĩ me'rã a'ti turi cjase u'se tõ'orĩrẽ dutemiiĩna. Te ñiatoja'a.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ ya pjĩ me'rã a'ti turi cjase u'sere dutewĩ. Tere mii, pajiri tucũjopũ u'seco na bipeatjojopũ cũuwĩ. Te bipesãase “Õ'acũ ña'arãrẽ uputu bu'iri da'rese ni'i”, nisĩ'rĩrõ wee'e. ²⁰ Te u'sere macã sumu-topũ bipewã. Na biperi curare dí pajiro na u'se biperi wi'ipũre wijawũ. Te dí ni'cã maa pajiri maajo wa'awũ. Cabayua wãmũta decopũ dí pacare mirĩtuowã. Trescientos kilómetros yoari maa niwũ.

15

Õ'acũrẽ wereco'terã bu'iri da'retuoatje ni'i

¹ Be'ro mejẽcã bajuse ã'amaĩase pacare u'musepũ ã'awũ. Õ'acũrẽ wereco'terã sietere ã'awũ. Nánucũta tja a'ti nucũcãcjãrãrẽ bu'iri

da'retuatjere cʷowã. Te bu'iri da'retuose me'rã Õ'acũ uase pe'tirosa'a.

² Apeye quẽ'rãrẽ dia pajiri maarẽ ï'awũ. Ti maa acostiri maa pecame'e me'rã morẽca maa weronojõ bajuwũ. Ti maa sumutopure pãjãrã masã nu'cũwã. Na yai weronojõ bajugure, tojo nicã cũ queose yee'quere ñubuepeoti'cãrã niwã. Tojo nicã cũ wãmerẽ ojaõ'ono'ña marĩ'cãrã niwã. Na Õ'acũ o'o'que buapãtësere cʷowã. ³ Na Õ'acũrẽ da'raco'tegu Moisé ye basasere basapeowã. Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu ye basase quẽ'rãrẽ basapeowã. A'tiro niwã:

Õ'acũ ùsã wiogu, mũ'u tutuayurũgu ni'i.

Nipe'tise mũ'u wee'que añubutiasse paca ni'i.

Tere ï'arã, ùsã ï'amaña wa'a'a.

Mũ'u nipe'tise macãrĩcjãrã wiogu ni'i.

Mũ'u weesetise queoro ni'i.

Mũ'urẽ ne nisoose marĩ'i.

⁴ ¿Noanojõ mũ'urẽ uitibosari?

¿Noa mũ'urẽ ñubuepeotibosari?

Mũ'u ni'cũta ña'ase moogũ ni'i.

Nipe'tise macãrĩcjãrã mũ'urẽ ñubuepe-
orãsama.

Mũ'u queoro wee'quere ï'arã, na tojo
weerãsama, ni basawã.

⁵ Be'ro Õ'acũ wi'i, u'musepu nirĩ wi'ire sope pãrĩcã ï'awũ. Ti wi'i po'peapu Õ'acũ Nibutiari Tucũrẽ ï'awũ. Ti tucũ po'peapu Õ'acũ dutise ojaca pjĩrẽ nũrõno'wã. ⁶ Ti tucũpu ní'cãrã siete Õ'acũrẽ wereco'terã, bu'iri da'retuatjere cʷorã mii, wijaatiwã. Na butise ù'irĩ

marĩse su'ti ʉputʉ asistesere sãñawã. Na cutiropure nãncũ uru me'rã wee'que darire cuowã. ⁷ Be'ro ni'cũ catise cuorã me'rãcjũ a'tiro weewĩ. Cũ Õ'acũrẽ wereco'terã si- etere nãncũ bapari o'owĩ. Te uru me'rã wee'que pari niwã. Te pari Õ'acũ cũ bu'iri da'reatjere posetiwũ. Õ'acũ catinu'cũgũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ ʉputʉ bu'iri da'regusami. ⁸ Te pari narẽ o'óca be'ro Õ'acũ Nibutiari Tucũpure a'tiro wa'awũ. Ti tucũpure Õ'acũ añuyũruase, cũ tutuayũruase o'mepu'suse'sa wa'awũ. Pũrõ asistewũ. Ne ni'cũ ti tucũpure sãjãata basiotiwũ. Be'ro siete Õ'acũrẽ were- co'terã na bu'iri da'rẽca be'ropũ sãjãata ba- siowũ.

16

Õ'acũ bu'iri da'reatje ni'i

¹ Be'ro Õ'acũ wi'i ʉ'muse nirĩ wi'ipũ nigũrẽ tutuaro me'rã ucũcã tu'owũ. Cũ siete Õ'acũrẽ wereco'terãrẽ a'tiro niwĩ:

—Musã ye bapa cjase Õ'acũ bu'iri da'reat- jere nucũcãpũ piodijorã wa'aya, niwĩ.

² Nimũ'tãgũ wa'a, cũ ya pare di'tapũ piodi- jowĩ. Tojo wéeca be'ro masã yai weronojõ bajugũ wãmerẽ ojaõ'ono'cãrãrẽ, cũ queosere ñubuepeorãrẽ a'tiro wa'awũ. Nipe'tirã ña'ase musũritise cãmitirã dojowã. Pũrõ pũrĩno'wã.

³ Cũ be'ro apĩ wa'a, cũ ya pare dia pajiri maajopure pioñowĩ. Ti maa dí maajo do- jowũ. Wẽrĩ'cu ye dí weronojõ bu'a'que niwã. Nipe'tirã ti maajopũ nirã wẽrĩpe'tia wa'awã.

4 Puarã be'rocjũ cũ ya pa cjasere nipe'tise no'o aco nise maarĩacãpure pioñowĩ. Tojo weecã, te quẽ'rã dí maarĩ wa'awu. 5 Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu nipe'tiropu aco wiogu a'tiro niwĩ:

—Wiogu, mu'u ña'ase moogũ ni'i. Mu'u ne warocjũ, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũ'u. Mu'u narẽ a'tiro bu'iri da'regu, queoro weegu wee'e. 6 Na a'tiro weecãrã niwã. Mu'u yarã mu'u ye cjase wererãrẽ wẽjẽcõ'acãrã niwã. Na ye dí o'maburocã weecãrã niwã. Tojo weegu mu'u narẽ aco dí dojo'quere sĩ'rĩdutigu, queoro weegu wee'e. Narẽ tojota u'a, niwĩ.

7 Be'ro ni'cũ Õ'acũrẽ wa'icũrã ñjũamorõ ñubuepeowuaro tiropu ucũcã tu'owu. A'tiro niwĩ:

—Tojota ni'i. Õ'acũ ãsã wiogu, mu'u tutu-ayur'ua'a. Mu'u nisooro marĩrõ queoro bu'iri da'regu wee'e, niwĩ.

8 Be'ro, i'tiarã be'rocjũ cũ ya pa cjasere mujĩpũ umucocjũ bu'ipu piopeowĩ. Tojo wéeca be'ro mujĩpũ uputu asiwĩ. Te cũ asise me'rã masãrẽ ñjũamasĩwĩ. 9 Masã uputu waro ñjũano'wã. Tojo ñjũano'mirã, ne na ña'arõ wee'quere bujaweti, na wãcũsere ducayutiwã. Õ'acũrẽ “Añugũ nimi”, ne nitiwã. Cũrẽ añurõ ucũrõnojõ o'orã, cũrẽ ña'arõ ucũwã. Õ'acũ bu'iri da'remicã, tojo weewã.

10 Be'ro, ba'paritirã be'rocjũ a'tiro weewĩ. Cũ ya bapa cjasere yai weronojõ bajugu dujiri cãmurõpure piodijowĩ. Nipe'tiro cũ dutise nirõpu na'itĩ'a wa'awu. Masã pũrõ pũrĩse

tu'oña'rã, uputu biritu, cū'rīdiowã. 11 Tojo pi'etimirã, na ña'arõ weesere ne du'utiwã. Du'uronojõ o'orã, na cãmi uputu pūrino'rã, Õ'acū u'musepu nigūrē ña'abutiario ucūwã.

12 Be'ro tja ni'cãmocurã be'rocjũ cū ya bapa cjasere pajiri maa Éufrates wãmetiri maa-jopure pioñowĩ. Ti maa si'bipe'tia wa'awu. Apeye di'tacjãrã mujĩpũ mujãtiro pe'e nirãrē na wiorã a'tiatji ma'arē apoyuro weewu.

13 Be'ro, yu'u sō'onícãrãrē ĩ'awũ. Pĩrõjo weronojõ bajugure, apĩ yai weronojõ bajugure, tojo nicã oveja weronojõ capesa'ritigu nisoose queti weremu'tãrĩ masūrē ĩ'awũ. Na i'tiarã ye useripu wãtia wijaawã. Wãtia ta'rocua weronojõ bajurã niwã. 14 Ā'rã i'tiarã useripu wijaa'cãrã wãtia peje wee'osere weewã. Na a'ti nucũcãcjãrã wiorã nipe'tirãrē a'mewējē-dutirã neowã. Na a'mewējēatji numu Õ'acū tutuayurugau ya numu waro nirõsa'a.

15 Jesucristo a'tiro nicu niwĩ:

—Tu'omasĩña. Wãcũña marĩrõ yajari masũ a'tise weronojõ yu'u a'tiguti. Su'ti sãñagũ weronojõ yu'u a'tiatjere añurõ wãcũyugunojõ e'catigusami. Tojo weegu su'ti marĩgũ cãrē ĩ'aweecã, bopoyasome.

16 Na wãtia a'ti nucũcãcjãrã wiorãrē hebreo ye me'rã Armagedón wãmetiropu neowã.

17 Be'ro, seis be'rocjũ, cū ya bapa cjasere u'muarõpu piodijowĩ. Te be'ro Õ'acū wi'i u'muse nirĩ wi'i po'peapu wiogu dujiri cū-murõpu dujigu tutuaro me'rã ucūwĩ. A'tiro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajanu'cõpe'ono'o. ¹⁸ Cũ tojo nicã, bupo ya'ba, uputu paawĩ. Cũ paacã, mejẽcã busumujãwũ. Di'ta uputu narãsãwũ. Masã a'ti nucũcãpu ninu'cãcatero, a'tiro nicãrẽ di'ta tocã'rõ ne narãsãwe'e. Uputu waro titare narãsãwũ. ¹⁹ Pajiri macã i'tiaropu ye'ti, ducawatinu'cãwũ. A'ti turi cjase nipe'tiro cjase macãrĩpu se'tedijawu. Õ'acũ bu'iri da'reguti nígu, pajiri macã Babilonia wãmetiri macãcjãrãrẽ wãcũcu niwĩ. Na me'rã uputu uagu, narẽ bu'iri da'rewĩ. ²⁰ Tojo wa'acã, nipe'tise urũpagu, opaõopa bajudutidijawu. ²¹ Tojo nicã masãrẽ yusuase aco peri bu'a'que peri paca burupejawu. Ni'cãrẽ peri cuarenta kilos nucũwũ. Õ'acũ te peri me'rã narẽ uputu bu'iri da'recã ĩ'arã, ña'abutiaro cãrẽ ucũwã.

17

Umua me'rã a'metãrãwapata'ari masõrẽ bu'iri da'rese ni'i

¹ Be'ro a'tiro ĩ'awũ. Ni'cũ sõ'onícãrã siete Õ'acũrẽ wereco'terã me'rãcjũrẽ ĩ'awũ. Cũ sõ'oní'que pari cuorã me'rãcjũ niwĩ. Yu'u tiro a'tiwĩ. A'tiro niwĩ:

—Te'a, umua me'rã a'metãrãwapata'ari masõrẽ bu'iri da'resere ĩ'ogũti. Co pacase maarĩ bu'ipu dujimo. ² A'ti nucũcãcjãrã wiorã co me'rã a'metãrãbajaque'aticãrã niwã. Co a'ti nucũcãcjãrãrẽ urupejase me'rã que'a maatirã weronojõ wa'acã weeco niwõ, niwĩ.

³ Be'ro Espiritu Santu yu'ure quẽ'ese weronojõ ĩ'owĩ. Sõ'onícu Õ'acũrẽ wereco'tegu

masã marĩrõpũ yũ'ũre miawĩ. Topũ ni'cõrẽ ï'awũ. Co mejẽcã bajugũ sõ'agũ bu'ipũ pesawõ. Mejẽcã bajugũre cũ ya upũ nipe'tiropũre peje ña'ase Õ'acũ cũ yabise wãme wãñawũ. Mejẽcã bajugũ siete dupopa cõowĩ. Apeye quẽ'rãrẽ, diez capesa'ritiwĩ. ⁴ Co numio sõ'a ñibocurerore, tojo nicã sõ'arõ warore sãñawõ. Co ya su'tiro uru, ãtãperi wapabũjuse periacã me'rã, apeye butise perla wãmetise me'rã ma'masu'ano'wũ. Co ni'cã pa uru me'rã wéeca pa sa'wũre cõowõ. Dicuse ña'ase ti papũre mu'muwũ. Co umũa me'rã ña'arõ a'metãrãbajaque'ati'que niwũ. ⁵ Tojo nicã co diapoapũre mejẽcã bajuri wãme ojaõ'ono'wũ. A'tiro niwũ: “Babilonia pajiri macãjo, nipe'tirã ña'arã numia umũarẽ a'metãrãwapata'ari masã numia paco ni'i. Tojo nicã nipe'tirã ña'ayũ'rũnũ'cãse weerã paco ni'i”, ni ojaõ'ono'wũ. ⁶ Be'ro a'tiro ï'awũ. Co que'ago weewõ. Õ'acũ yarã Jesucristo ye quetire wererã wẽjẽno'cãrã ye dí me'rã tojo wa'awõ. Core ï'agũ, “¿De'ro weero tojo wa'amitito?” niwũ. ⁷ Tojo wa'acã, Õ'acũrẽ wereco'tegũ yũ'ũre niwĩ:

—¿De'ro weegũ mu'u tocã'rõ ucuati? Sicore ya'yiosere mu'urẽ masĩcã weeguti. Tojo nicã mejẽcã bajugũ bu'ipũ pesawã'cãsere wereguti. Cũ siete dupopatigũ diez capesa'ritimi. ⁸ A'tiro ni'i. Mejẽcã bajugũ mu'u ï'a'cũ duporopũre nimiwĩ. A'tiro nicã marĩmi. Tojo nimigũ, be'ropũ ï'abajudutidijari pepũ ní'cũ mũjãatigũsami. Cũ pecame'erũ wa'ado-

jase dūporo tojo weegūsami. A'ti turicjārā ña'arā mejēcā bajugure ĩ'arā, ũcuarāsama. Na ne waroputa a'ti di'ta weenu'cārī cura na wāmerē catiri pūrīpū ojaō'ono'ña marītjārā, tojo wa'arāsama. Cū dūporopū ní'cū a'tiro nicārē marīmi. Be'ropū a'tigūsami.

⁹ »No'o tū'omasīrānojō a'tere masīta basio'o. Cū siete dūpopa a'tiro nisī'rīrō wee'e. Te panūcūta tja ũrūpagū co dūjisepagū ni'i.

¹⁰ Tojo nicā te páta tja a'tiro nisī'rīrō wee'e. Siete wiorā nima, nirō wee'e. Ni'cāmocūrā wiorā pe'tidijatojacārā niwā. Ni'cārōacārē ni'cū masārē dutigū weemi. Apī a'titimi yujupū. Cū a'tigū, yoaticā nigūsami. ¹¹ Ne waropure sō'agū mejēcā bajugū ní'cū a'tiro nicārē marīmi. Cūta ā'rā siete wiorā be'rocjū wioğū niacjū nigūsami. Cū na me'rācjū nimi. Be'ro pecame'epū wa'adojagūsami.

¹² »Mejēcā bajugū capesa'ri mū'u ĩ'a'que a'tiro nisī'rīrō wee'e. Diez wiorā nima, nirō wee'e. Na dutinū'cātima yujupū. Yoaticā, ni'cā horata dutirāsama. Mejēcā bajugū sō'agū quē'rā na me'rā dutitamugūsami.

¹³ Ā'rā diez wiorā ni'cārōnojō wācūsetirāsama. Na mejēcā bajugure na dutise cūosere o'orāsama. ¹⁴ Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronjō bajugū me'rā a'mewējērāsama. Cū narē docaque'acā weegūsami. Cū nipe'tirā wiorā bu'ipū nimi. Tojo weegū narē tojo weegūsami. Ō'acū macū me'rācjārā Ō'acū bese'cārā nima. Ō'acū ũaro weenu'cūrā nima, niwī.

15 Be'ro Õ'acūrē wereco'tegu apaturi a'te quē'rārē niwī:

—Mu'u ī'a'co numio sō'oníco ña'agõ pacase maarĩpu dujiamo. Co duji'que maarĩ a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Te maarĩ paca masã pãjãrã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e. Peje macãricjãrã, peje cururicjãrã, mejęcã ucũrã, peje di'tacjãrã nima, nirõ wee'e. 16 Mejęcã bajugu sō'agũ diez wiorã me'rã ña'agõrē ī'atu'tirãsama. Core cõ'arãsama. Core su'ti marĩgõ tojacã weerãsama. Core ba'arãsama. Be'ro ũjũacõ'arãsama. 17 Õ'acũ narē cũ uaronojõ weecã weegusami. Tojo weegu narē ni'cãronojõ wãcũcã weegusami. Na mejęcã bajugure wiogu sõrõrãsama. Téé Õ'acũ "A'tiro wa'arosa'a" ní'caronojõta wa'aca be'ropu wiogu nituogusami. 18 Numio mu'u ī'a'co sō'oníca macã pajiri macã Babilonia ni'i. Ti macãputa nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã wiorãrē dutigu nigũsami, niwī.

18

Babilonia macãrē bu'iri da're bajuriodijose ni'i

1 Be'ro, apĩ Õ'acūrē wereco'tegu u'musepu ní'cu dijaticã ī'awũ. Cũ peje dutimasĩwī. Cũ asistese me'rã a'ti umucopure añurõ asiste-quecũuwī. 2 Tutuaro me'rã caricũwī:

—Babilonia pajiri macã pe'tiwã'cãrõ wee'e. Pe'tiatoja'a. Ni'cãrõacãrē wãtia, ãpẽrã bajutirã ña'arã na nirĩ macã dojo'o. Tojo

nicã nipe'tirã mirĩcũa ña'arã yabiorã niró do-
jo'o. ³ Ti macãcjãrã masã ña'arõ ñaripe-
jayu'rũnu'cã'cãrã niwã. Tere nipe'tise di-
tacjãrã que'a maatirã weronojõ weesirutuwã.
A'ti nucũcãcjãrã wiorã na me'rã a'mesu'awã.
Ti macãcjãrã ñaripejayu'rũmajãrã, peje waro
apeque no'o nisere duuma'awã. Tojo weerã
a'ti nucũcãcjãrã narẽ duawapata'ari masã
niyerubucurã tojawã.

⁴ Be'ro apĩ ñ'musepu nigũ ucũcã tu'owu.
A'tiro niwĩ:

—Musã, yarã ni'i. A'ti macãrẽ wijayã.
Wijatirã, ti macãcjãrã na ña'arõ weesere
bu'ipejatamubosa'a. Bu'iri da'reno'bosa'a.

⁵ A'tiro ni'i. Na ña'arõ wee'que peje waro
ni'i. Ñ'musepu tu'ataque'aro weronojõ
ni'i. Ñ'acũ na ña'arõ wee'quere masĩmi.

⁶ Ti macãcjãrã ãpẽrãrẽ ña'arõ weecãrã
niwã. Na ãpẽrãrẽ ña'arõ wee'caronojõta
na que'rã mejãrõta ña'arõ weeno'ato.

Ãpẽrãrẽ pi'eticã wee'caronojõta puati nemorõ
pi'eticã weeato. Narẽ bu'iri da'reato. ⁷ Ti

macãcjãrã a'tiro nicãrã niwã: “Ãpẽrã yu'rũoro
añuyu'rũnu'cã'a”, nicãrã niwã. Tojo nicã

na no'o ñaro apeyenojõrẽ duuma'arã pajiro
niyeru cõ'acã'cãrã niwã. Na tojo wee'cãrãrẽ
ũpũtu pũrise pi'etino'cã weeato. Ti macãcjãrã

a'tiro wãcũsama. “Ûsã wiogo weronojõ ni'i.
Wapewio weronojõ niwe'e. Ne bujawetisome”,
ni wãcũsama. ⁸ Tojo nise bu'iri wãcũña marĩrõ

ni'cã nũmũta ña'ase ti macãrẽ wa'arosa'a.
Wẽrise, pũrõ pi'etise, ñjaboase wa'arosa'a.

Pecame'e me'rã ãjũacõ'ano'rõsa'a. Ô'acũ tutuayurũnũ'cãgũ ti macãcjãrãrẽ bu'iri da'regusami, niwĩ u'musepu nigũ.

⁹ A'ti nucũcãcjãrã wiorã ti macãcjãrã me'rã ña'arõ a'mesũ'a, no'o uaro ña'arõ weema'acãrã niwã. A'ti nucũcãcjãrã wiorã ti macã ãjũ, o'mepu'sunu'cũcã ã'arã, pũrõ utirãsama. ¹⁰ Tojo ãjũrĩ curare wiorã, marĩ quẽ'rãrẽ bu'iri da'reri nĩrã, yoaropũ ã'anu'cũrãsama. A'tiro nirãsama:

—Babilonia macãrẽ ña'abutiario wa'aro wee'e. Pajiri macã, tutuari macã nimiwũ. Wãcũña marĩrõ bu'iri da're bajuriodijono'cã'a.

¹¹ A'ti nucũcãcjãrã duawapata'ari masã quẽ'rã ti macãrẽ utirãsama. “¿Noa marĩ yere duurãsariba?” ni wãcũrãsama. Tere wãcũrã, pũrõ ãjãsewã'arãsama. ¹² Na

miiti duase a'ticũse nicaro niwũ. Uru me'rã wee'que, plata me'rã wee'que, ãtãperi wapabũjuse peri, butise peri perla wãmetise peri nicaro niwũ. Tojo nicã su'ti añuse butise, su'ti asipa'ase, sã'a ñibocurese, sã'ase nicaro niwũ. Apeye quẽ'rã nipe'tise yucũ u'mũtise me'rã wee'que, acostise butise marfil wãmetise me'rã wee'quere miiticãrã niwã. Tojo nicã wapabũjuse yucũ me'rã wee'que, cõme me'rã wee'que, bronce wãmetise me'rã wee'que, mármol wãmetise me'rã wee'quere miitimũjãcãrã niwã.

¹³ Apeye na miiti duase canela wãmetise, u'mũtise, na ãjũamorõpeosenojõ, mirra wãmetise, u'seducaco vino, u'se piritari ba'ase, harina pã weese, tojo nicã trigo miitimũjãcãrã

niwã. Āpērãrē wa'icūrã apeque o'marãrē, ovejare, cabayuare, tūrūsepawu cabayua wejesere, masãrē da'rawã'ñaco'terãpūreta miitidojacãrã niwã. ¹⁴ Duari masã ti macã ũjũca be'ro a'tiro nirãsama:

—Yucũdũca musã uputu ba'atu'sasenojõ pe'tia wa'a'a. Nipe'tise musã añuse cūosenojõ pe'tidija wa'a'a. Ne bocanemosome.

¹⁵ Ti macãcjãrãrē duari masã añurõ wapata'acãrã nimiwã. Ti macãcjãrã pi'eticã ĩ'arã, yoaropu tojacã'rãsama. Uputu ui, utirãsama.

¹⁶ A'tiro ni caricũrãsama:

—Añurĩ macã pajiri macã nimica macã ña'abutiario wa'acã'a. Ti macã ni'cõ numio weronojõ nimiwũ. Añuse sõ'a ñibocurerore, tojo nicã sõ'arõrē sãñagõ weronojõ nimiwũ. Co su'tiropu uru, ũtãperi wapabujuse peri, apeye peri perla wãmetise peri me'rã ma'masu'a'caro weronojõ nimiwũ. ¹⁷ A'te nipe'tise peje wãcũña marĩrõ pe'tidija wa'a'a, nirãsama.

Nipe'tirã yucusujo auturã, tiwupu wa'arã, tiwupu da'rarã yoaropu uirã tojarãsama. Tojo nicã nipe'tirã dia pajiri maapu da'rarã mejãrõta tojarãsama. ¹⁸ Ti macã ũjũcã ĩ'arã, caricũrãsama:

—A'ti macã weronojõ añurĩ macã ape macã marĩ'i, nirãsama.

¹⁹ Pũrõ bujawetirã na dupopapu di'tare õrẽpeorãsama. Uti, dũjasewã'arã, caricũrãsama:

—Añurĩ macã pajiri macã ña'abutiario wa'acã'a. Ti macã cjase niyeru me'rã nipe'tirã yucusupawu paca cūorã añurõ wapata'amiwã.

Wãcũña marĩrõ pe'tidijaca macã toja'a, nirãsama.

20 Ɖ'musepu nirã pe'e ti macãrẽ cõ'acã, e'catiya. Musã Jesucristo besecúú'cãrã, Õ'acũ ye quetire wereturiari masã, nipe'tirã cũ yarã e'catiya. Ti macãcjãrã musãrẽ pi'eticã weewã. Te ye bu'iri Õ'acũ narẽ bu'iri da'remi.

21 Be'ro ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu tutuagu ùtãgãjore miimorõwĩ. Otese perire tõ'odio ãrũacjajo weronojõ bajuwu. Tigare dia pajiri maapu doqueñogũ, a'tiro niwĩ:

—Tigare doqueñorõ weronojõ Babilonia pajiri macãjo nimirõ, doqueño'no'rõsa'a. Ne apaturi ti macãrẽ ñ'anemosome. 22 Ti macã nipe'tiropu basase ne tu'ono'some. Buapũtẽse bususe, wẽopawu putise, coroneta putise bususome. No'o nisere da'rarã ne marĩrãsama. Otese peri ãrũacã bususe quẽ'rã ne tu'ono'some. 23 Apeye quẽ'rã sĩ'osenojõ marĩrõsa'a. Na omocã du'tecã bosenuwu weepeerã caricũse tu'ono'ña marĩrõsa'a. Toduporore ti macãcjãrã duu wapata'ari masã apeye di'tacjãrã nemorõ duume'rĩrã nimiwã. Ti macãcjãrã tu'oña'masĩrã weronojõ weeme'rĩrã nipe'tirocjãrãrẽ ãjõpeocã weewã.

24 Ti macãpu Õ'acũ ye quetire wereturiari masã, cãrẽ ãjõpeerã wẽjẽno'cãrã ye dí niwũ. Tojo nicã nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã wẽjẽno'cãrã ye dí niwũ. Masãrẽ wẽjẽ'que wapa ti macãrẽ bu'iri da'reno'rõsa'a, niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu.

19

¹ Babiloniarẽ bu'iri da'recã ï'áca be'ro a'tiro wa'awu. Yu'u Juã pãjãrã masã u'musepu nirã tutuaro me'rã ucũsere tu'owu. A'tiro e'catipeowã:

Õ'acũrẽ e'catipeorã.

Aleluya.

Õ'acũ marĩ wioꝝu, marĩrẽ yu'rũoꝝu nimi.

Nipe'tirã bu'ipu nimi.

Tutuayu'rũꝝu nimi.

² A'tiro ni'i.

Cũ nisooro marĩrõ queoro bu'iri da'remi.

Ti macãrẽ bu'iri da'remi.

Ti macã ni'cõ numio umuarẽ a'metãrãwap-ata'ari masõ weronojõ niwũ.

Ti macãcjãrã ña'arõ weerã nipe'tirãrẽ a'ti nucũcãcjãrãrẽ dojorẽwã.

Õ'acũ cũrẽ da'raco'terãrẽ wẽjẽ'que wapa ti macãcjãrãrẽ bu'iri da'rea'mewĩ, ni basapeowã.

³ Apaturi niwã tja:

—Õ'acũrẽ e'catipeorã. Aleluya. Ti macãrẽ ãjũacõ'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cũrõsa'a, niwã.

⁴ Veinticuatro wiorã bucurã, tojo nicã ba-paritirã catise cuorã weronojõ bajurã Õ'acũ wioꝝu dujiri cũmurõpu dujigũre ëjõpeorã ejaque'awã. A'tiro niwã:

—Tojota wa'ato. Õ'acũrẽ e'catipeorã. Aleluya, niwã.

⁵ Be'ro wioꝝu dujiri cũmurõ pu'to nigũ a'tiro niwĩ:

Nipe'tirã Õ'acũ yere da'rarã cũ marĩ wiogure
añurõ ñubuepeoya.

Nipe'tirã wiopesase me'rã cãrẽ ějõpeorã,
wiorã, mejõ nirã tojo weeya, niwĩ.

Õ'acũ masãrẽ dutigu waro sãjãnu'cãse ni'i

⁶ Be'ro yu'u pãjãrã masã ucũcã tu'owu. Peje
maarĩ pu'eeja o'maburose maarĩ weronojõ
busuwã. Bupo uputu paaro weronojõ busuwã.

A'tiro niwã:

Marĩ Õ'acũrẽ e'catipeorã.

Aleluya.

Marĩ wiogu tutuayurunu'cãgũ ni'cãrõacãrẽ
nipe'tirãrẽ dutigu sãjãnu'cãmi.

⁷ E'catirã.

Ejeripõ'rãrĩpu e'catibutiarã tu'oña'rã.

“Õ'acũ añuyuruami”, nirã.

A'tiro ni'i.

Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu
cãrẽ ějõpeorã me'rã ninu'cãrĩ numu eja-
toja'a.

Cãrẽ ějõpeorã cũ numo niacjo weronojõ nima.

Ni'cõ omocã du'tese duporo añurõ ma'ma-
su'ano'samo.

Co weronojõ na apoyu'cãrãpu nima.

⁸ Na su'ti butise ũ'irĩ marise, pũrõ asistesere
sãano'cãrã nima, niwã.

Butise su'ti na catirã añurõ wee'que ni'i,
nisi'rĩrõ wee'e.

⁹ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu yu'ure niwĩ:

—A'tiro ojaya: “No'o Õ'acũ macũ oveja
wĩ'magũ weronojõ bajugu omocã du'teri
bosenumurẽ ĩ'adutino'rãnojõ e'catiya”, tojo
ni ojadutiwĩ.

Cũ yu'ure niwĩ tja:

—A'te ucũse Õ'acũ ucũse waro ni'i.

¹⁰ Õ'acũrẽ wereco'tegu tojo nicã tu'ogu, yu'u cũ tiro ñubuepeogu ejaque'awu. Yu'u tojo weecã i'agũ, yu'ure niwĩ:

—Tojo weeticã'ña. Yu'u quẽ'rã cãrẽ da'raco'teguta ni'i. Yu'u mu'u weronojõ nigú ni'i. Tojo nicã mu'u acawererã Jesú yere werenu'cũrã weronojõ ni'i. Yu'ure ne ñubuepeoticã'ña. Õ'acũ pe'ere tojo weeya. A'tiro ni'i. Espíritu Santu Õ'acũ ye weremu'tãrãrẽ masĩcã weecu niwĩ. Te masĩse me'rã werecãrã niwã. Mejãrõta Jesú yere wererã quẽ'rã Espíritu Santu masĩse o'ose me'rã werema, niwĩ.

Masũ cabayu butigu bu'ipu pesase queti ni'i

¹¹ Be'ro, u'muse pãrĩcã i'awã. Topu cabayu butigu bajuawĩ. Cũ bu'i pesagu a'tiro wãmetiwĩ. Queoro Weenu'cũgũ, Diacjũcjũ niwĩ. Cũ masãrẽ queoro besegu niwĩ. Tojo nicã a'mewẽjẽgũ queoro weegú niwĩ. Tojo weegu tojo wãmetiwĩ. ¹² Cũ caperi pecame'e ãjũrĩ põ'rã weronojõ asiwu. Cũ dupoapure peje wiorã pesase be'torire pesawĩ. Cũrẽ ojaõ'ono'ca wãmerẽ cũ se'saro masĩwĩ. ¹³ Cũ ya su'tiro dí me'rã yoso'carore sãñawĩ. Cũ wãmetiwĩ Õ'acũ Ucũse. ¹⁴ Cũ yarã surara u'musecãrã cãrẽ sirutuwã. Na su'ti butise ù'irĩ marĩsere sãñawã. Na cabayua butirã bu'ipu pesawã. ¹⁵ Cũ useropure di'pjĩ osoyo-jari pjĩrẽ cuowĩ. Ti pjĩ me'rã cũ a'ti turicjãrãrẽ cãmida'regusami. Tutuaro me'rã dutigusami.

Na u'sere biperã tutuaro me'rã u'tabujuse weronojõ cã a'ti turicjãrã ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regusami. Õ'acũ tutuayurũgu na me'rã uayurũami. Tojo weegũ cabayu bu'i pesagũ narẽ uputu waro bu'iri da'regusami. ¹⁶ Cũ su'tiropũ, tojo nicã cã usópũ a'tiro ojaõ'ono'wã: "Nipe'tirã wiorã bu'ipũ wioqu waro nimi", ni ojaõ'ono'wã.

¹⁷ Be'ro, ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ mujĩpũ umucocjũ bu'ipũ nu'cũgũrẽ ĩ'awũ. Cũ nipe'tirã mirĩcũa u'muarõpũ wũurãrẽ tutuaro me'rã caricũwĩ:

—Nerẽña. Õ'acũ peje ba'asere apomi.

¹⁸ Wiorã ye di'ire ba'arãsa'a. Surara wiorãrẽ, surara tutuari masãrẽ, cabayua di'ire, na bu'i pesarã di'ire ba'arãsa'a. Nipe'tirã ye di'ire ba'arãsa'a. Da'racõ'teri masãrẽ, da'racõ'tetirãrẽ, wiorãrẽ, mejõ nirãrẽ nipe'tirãrẽ ba'arãsa'a, niwĩ.

¹⁹ Be'ro, sõ'agũ mejẽcã bajugure ĩ'awũ. Tojo nicã nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã wiorãrẽ na yarã surara me'rã nerẽcã ĩ'awũ. Na nerẽca be'ro cabayu butigũ bu'i pesagũ me'rã, tojo nicã cã yarã surara me'rã a'mewẽjẽrãtirã tojo weewã.

²⁰ Cabayu butigũ bu'i pesagũ mejẽcã bajugure ñe'ewĩ. Apĩ yai weronojõ bajugũ, oveja cape-sa'ritigũ weronojõ bajugure ñe'ewĩ. Cũta nisoose queti weremũ'tãrĩ masũ niwĩ. Cũta tja masã yai weronojõ bajugure ejõpeoato nígũ mejẽcã bajuse pacare wee'obosawĩ. Cũ wee'ose me'rã nipe'tirã yai weronojõ bajugũ wãme ojaõ'ono'cãrãrẽ a'tiro weewĩ. Narẽ

nisoo, ějõpeocã weewĩ. Yai weronojõ bajugu queosere ñubuepeorã quẽ'rãrẽ mejãrõta nisoo, ějõpeocã weewĩ. Be'ro, cabayu bu'i pesagu puarã mejęcã bajurãrẽ ñe'ewĩ. Na puarã catirãta pecame'e ditarajopu doqueño'wã. Ti ditara azufre wãmetise ope weronojõ sipise me'rã ĩjũwũ. ²¹ Āpẽrã na me'rãcjãrã pe'ere cabayu bu'ipũ pesagu a'tiro weewĩ. Cũ ya pjĩ cũ ɯseropũ cũóca pjĩ me'rã narẽ wẽjẽpe'ocã'wĩ. Nipe'tirã mirĩcũa na ye di'ire pajibutiaro ba'a yapicã'wã.

20

Mil cũ'marĩ wãtĩrẽ dũ'tecũuse ni'i

¹ Apeye quẽ'rãrẽ ĩ'awũ. Ni'cũ Ō'acũrẽ wereco'tegũ ɯ'musepu ní'cũ dijatiwĩ. Cũ nibajudutidijari pe cja sawire cũowĩ. Tojo nicã cõme dajore cũowĩ. ² Cũ pĩrõjo weronojõ bajugure dũ'tewĩ. Pĩrõ ne waro a'ti ɯmũco da'réca be'rocjũ pĩrõ nino'cũ nimi. Cũ wãtĩ nimi. Cũrẽ cõme da me'rã peje cũ'marĩ, mil cũ'marĩ dũ'tecũuwĩ. ³ Cũrẽ nibajudutidijari pepũ tuuquedijowĩ. Be'ro ti pe sopere bi'acã'wĩ. Tu'ajanũ'cõ, pi'rabi'acã'wĩ. Mil cũ'marĩ masãrẽ nisoo ějõpeocã weeticã'to nígu tojo weewĩ. Be'ro mil cũ'marĩ yũ'rúca be'ro yoaticã pãowĩrõno'gũsami.

⁴ Be'ro, peje wiorã dujise cũmurĩrẽ ĩ'awũ. Te cũmurĩpũ dujirã a'ti nucũcãcjãrãrẽ bese-masĩsere o'ono'cãrã niwã. Āpẽrã quẽ'rãrẽ ĩ'awũ. Na Ō'acũ ye queti, tojo nicã Jesú yere werese ye bu'iri na dũpopare dutesureno'cãrã

niwã. Na yai weronojõ bajugu, cũ queose yee'quere ne ñubuepeoticãrã niwã. Tojo nicã na diapoapu, na omocãrĩpu cũ wãmerẽ ne ojaõ'ono'ticãrã niwã. Na wẽrĩ'cãrãpu nimirã, masãwã. Na masãca be'ro Cristo me'rã mil cũ'marĩ maşãrẽ dutitamuwã. ⁵⁻⁶ Na masãse ne waro wẽrĩ'cãrã masãmu'tã'que ni'i. Wẽrĩ'cãrã masãmu'tã'cãrã Ô'acũ yarã ña'ase moorã nima. E'catima. Na apaturi wẽrĩsome. Pecame'epu ne wa'asome. Na Ô'acũ ye cjasere, Jesucristo ye cjasere da'rarã nirãsama. Na mil cũ'marĩ Cristo me'rã ãpẽrãrẽ dutirãsama. Æpẽrã pe'e ña'arã wẽrĩ'cãrã mil cũ'marĩ yu'rũca be'ropu masãrãsama.

⁷ Mil cũ'marĩ yu'rũca be'ro wãtĩ nibajudutidijari pepu du'tecũucure pãowĩrõrãsama. ⁸ Cũ nipe'tiro a'ti nucũcãcjãrãrẽ nisoosere ãjõpeocã weegusami. Gog, Magog wãmetirã quẽ'rãrẽ mejãrõta weegusami. Na yarã surarare a'mequẽdutigu neocũugũsami. Na surara nucũpori pajiri maa dia sumuto cjase weronojõ pãjãrã waro nirãsama. ⁹ Na nipe'tiro a'ti nucũcãpũre se'sanũ'cãrãsama. Na Ô'acũ yarã nirõpu, tojo nicã cũ ya macã cũ ma'irĩ macãrẽ sutuanũ'cãbi'arãsama. Ô'acũ pe'e na tojo weecã ã'agũ, narẽ ãjũacõ'adutigu pecame'e o'ódijogusami. Nipe'tirã ãjũpe'tia wa'arãsama. ¹⁰ Wãtĩ narẽ nisoocũ pecame'e ãjũrĩ ditarajopu cõ'adijono'gũsami. Ti ditara ope weronojõ bajuse me'rã sipi ãjũrõsa'a. Topu yai weronojõ bajugu, apĩ nisoose queti weremũ'tãrĩ masũ na pũarã cõ'adijono'wã.

Topu ɯmɯcori, ñamirĩrẽ pi'etinu'cũrãsama.
Ne wijasome.

*Butiri cūmurōjopu dujigu masã weesere
besese ni'i*

¹¹ Be'ro, yu'u wiogu dujiri cūmurō bu-
tiri cūmurōjore ĩ'awũ. Topu dujigure ĩ'awũ.
Cũ ĩ'orōpũre a'ti di'ta, ɯ'muse bajudutidi-
jape'tia wa'awu. Te no'opu nirõ bocatiwu.

¹² Be'ro, nipe'tirã wẽrĩ'cãrã Ō'acũ ĩ'orōpu
nu'cũcã ĩ'awũ. Na no'o nirã niwã. Wiorã, mejõ
nirã niwã. Na to nu'cũrĩ cura Ō'acũ nipe'tise
masã wee'que ojaõ'o'que pũrĩrẽ pãawĩ. Ape
pũrĩ catinu'cũse cuorã na wãmerẽ ojaõ'ono'ca
pũrĩrẽ pãawĩ. Cũ wẽrĩ'cãrãrẽ a'tiro weewĩ. Na
wee'quenucãrẽ te pũrĩpu ojaõ'ono'caronojõta
narẽ queoro bese, bu'iri da'rewĩ. ¹³ Dia
pacase maarĩ pacapu wẽrĩ'cãrã topu niwã.
Di'tapu wẽrĩ'cãrã quẽ'rã topu niwã. Nipe'tirã
na wee'caronojõta nipe'tisere queoro bese,
bu'iri da'reno'wã. ¹⁴ Ō'acũ masã na wẽrĩsere
cõ'ape'ocã'wĩ. Na wẽrĩ'cãrã nirõ quẽ'rãrẽ
cõ'ape'ocã'wĩ. Pecame'ejopu bu'iri da'rese
apaturi wẽrĩse weronojõ ni'i. ¹⁵ Nipe'tirã na
wãmerẽ catinu'cũse cuorã ojaõ'ono'ca pũrĩpu
ojaõ'ono'ña marĩ'cãrã pecame'ejopu cõ'adi-
jono'wã.

21

Ape ɯmɯco, ape di'ta dũcayue ni'i

¹ Be'ro, yu'u ape ɯmɯcore, ape di'tare ĩ'awũ.
Toduporo nimu'tã'que ɯ'muse, di'ta bajudu-
tidijape'tia wa'awu. Dia pajiri maajo marĩwũ

majã. ² Yu'u Juã añubutiari macã, u'muse Õ'acũ tiropu nirĩ macãrẽ dijaticã ì'awũ. Ti macã ape ma'ma macã Jerusalẽ niwũ. Añurõ apóca macã niwũ. Ni'cõ numio omocã du'tego marãpũre añurõ tu'sato nígõ ma'masu'ano'caro weronojõ niwũ. ³ Be'ro ni'cũ u'musepu nigú tutuaro me'rã ucũcã tu'owu. A'tiro niwĩ:

—Tu'oya. Õ'acũ masã me'rã nimi. Na me'rã ninu'cũgũsami. Na cũ yarã nirãsama. Cũ basuta na me'rã ni, na wiogu nigũsami. ⁴ Na ya'cocore tuucoegũsami. Wẽrĩse marĩrõsa'a. Bu-jawetise, utise, pũrĩse quẽ'rã marĩrõsa'a majã. Nipe'tise toduporo cjase pe'tia wa'arosa'a, niwĩ.

⁵ Õ'acũ wiogu dujiri cũmurõpu dujigu a'tiro niwĩ:

—Tu'oya. Yu'u nipe'tise apeyere ma'ma dia'cũ ducayu'u, niwĩ.

Apeye ninemowĩ:

—Yu'u ucũsere ojaya. Te diacjũ nise ni'i. Yu'u ní'caronojõta wa'arosa'a, niwĩ.

⁶ Be'ro a'tiro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajanu'cõpe'ono'o. Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i. No'o yu'ure uputu uarã acowuorãnojojõrẽ yu'u catinu'cũsere o'oguti. Narẽ wapaseesome. ⁷ No'o añurõ wee yu'rũwetirã ãjõpeodu'utirãnojõ nipe'tise yu'u "O'oguti" ní'quere ñe'erãsama. Yu'u na wiogu nigũsa'a. Na yu'u põ'rã nirãsama. ⁸ Apẽrã pũrĩcã uise bu'iri yu'ure ãjõpeodu'urã pecame'epu wa'arãsama. Tojo nicã ãjõpeotirã, ña'abutiasere weerã,

wějěcõ'arĩ masã topu wa'arãsama. Āpěřã no'o űaro a'metãrãbajaque'atirã, yai weronojõ tã'oña'masĩrĩ masã pecame'epu wa'arãsama. Tojo nicã Ō'acũ mejětare ějõpeorã, nipe'tirã nisoosepiarã pecame'epu wa'arãsama. Ti ditara ope weronojõ bajuse sipi űjũsa'a. Te bu'iri da'rese apaturi wěrĩse weronojõ ni'i.

Ma'ma macã Jerusalẽ cjase queti ni'i

⁹ Be'ro ni'cũ sõ'onícãrã siete me'rãcjũrẽ ĩ'awũ. Náta, nánucũ bu'iri da'retuoatje pose-tise parire cuowã. Ni'cũ na me'rãcjũ a'tiro niwĩ:

—Te'a. Mu'urẽ Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu nũmo niacjore ĩ'ogũti, niwĩ. Cũ nũmo Jesucristore ějõpeorã nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹⁰ Espĩritu Santu quẽ'ese weronojõ yu'ure ĩ'owĩ. Ni'cũ Ō'acũrẽ wereco'tegu űrũgũ pajicju u'muacjupuju yu'ure miawĩ. Topu yu'ure Ō'acũ tiro nĩcamacãjo dijatisere ĩ'owĩ. Ti macã Jerusalẽ ña'ase moorĩ macãjo niwũ. ¹¹ Ti macã Ō'acũ asistese me'rã pũrõ asistewũ. Ŭtãperi wapabujuse peri jasper wãmetise peri weronojõ asiste, acostiwũ. ¹² Ti macã sumuto pajiri sã'rĩrõ u'muarĩ sã'rĩrõ niwũ. Ti sã'rĩrõpu doce soperi niwũ. Te soperinucũ ni'cũ Ō'acũrẽ wereco'tegu nu'cũwĩ. Te soperipure Israe ye cururicjãrã wãmerẽ ojaõ'ono'wũ. Na doce cururi niwã. ¹³ Ti sã'rĩrõpure mujĩpũ mujãtiro pe'e i'tia sope niwũ. Mujĩpũ sãjãrõ pe'ere i'tia sope niwũ. Cũpe pe'ere i'tia sope niwũ. Diacjũ pe'e quẽ'rãrẽ i'tia sope niwũ. ¹⁴ Ti macã cja

sã'rĩrõrẽ ùtãpaga paca me'rã tuuñe'eno'wũ. Tepagá docepaga niwũ. Tepagánucã Jesu-cristo besecúú'cãrã wãmerẽ ojaõ'ono'wũ.

15 Õ'acãrẽ wereco'tegu yu'ure ucũgũ ni'cãgũ ãrũgũ uru me'rã wee'cure cwoĩ. Tigũ me'rã ti macãrẽ, soperire, ti sã'rĩrõrẽ queogutigu weewĩ. 16 Ti macã ba'paritise pã'rẽrĩ mejãrõta bajuwũ. Ni'cãrõnojõ e'sa, ni'cãrõnojõ yoawũ. Õ'acãrẽ wereco'tegu cã queocju me'rã ti macãrẽ queowĩ. Ti macã yoaro dos mil do-scientos kilómetros niwũ. Ë'muarõ, e'saro que'rã mejãrõta niwũ. 17 Be'ro sã'rĩrõrẽ que-owĩ. Sesenta y cinco metros e'sawũ. Masã queowãronojõ queowĩ.

18 Sã'rĩrõ ya'sasepaga jasper wãmetise me'rã wéeca sã'rĩrõ niwũ. Ti macã uru waro me'rã wéeca macã niwũ. Uru ëocujiri ù'irĩ marise weronojõ acostiwũ. 19 Ëtãpaga ti sã'rĩrõrẽ tuuñe'esepaga paca a'tiro weeno'wũ. Nipe'tise ùtãperi wapabujuse peri me'rã ma'-masu'ano'wũ. Nimũ'tã cja ya'sase peri jasper wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cã zafiro wãmetise ya'sase peri me'rã ma'-masu'ano'wũ. Be'ro cã butibocurese ágata wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cã ya'sase esmeralda wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. 20 Apega sõ'ase ónice wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cã sõ'abocurese cornalina wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cã ewãbo-cure crisólito wãmetise peri me'rã ma'ma-su'ano'wũ. Be'ro cã ya'sase berilo wãme-

tise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ewabocure acostise topacio wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ya'sabocurese crisoprasa wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ya'sase jacinto wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Nitȳocjapȳa sȳ'a ñibocurese amatista wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. ²¹ Doce soperi niwũ. Te ni'cãrẽ soperi ni'cãgã perlajo me'rã weeno'que soperi niwũ. Macã decopȳ wa'ari ma'a uru me'rã wéeca ma'a niwũ. Ēocujiri acostiro weronojõ bajuwȳ.

²² Ti macãpure ne Ō'acũ wi'ire ĩ'atiwȳ. A'tiro ni'i. Ō'acũ marĩ wiogȳ tutuayȳ'ruagȳ topȳ nimi. Tojo nicã Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugȳ quẽ'rã topȳ nimi. Tojo weero Ō'acũ wi'i marĩwũ. ²³ Ti macãpure mujĩpũ ȳȳȳcocjũ, ñamicjũ sĩ'osere ne a'masome. Ō'acũ asistese me'rã añurõ sĩ'onu'cũ'u. Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugȳ cũ ti macãrẽ sĩ'ogũ nimi. ²⁴ A'ti nucũcãcjãrã Ō'acũ ȳȳ'ruono'cãrã ti macã sĩ'ose me'rã sijarãsama. A'ti nucũcãcjãrã wiorã na wiorã ní'quere ti macãpȳ miarãsama. ²⁵ Topȳre ñami marĩrõsa'a. Tojo weero ti macã cjase soperi susunu'cũcã'rõsa'a. ²⁶ A'ti nucũcãcjãrã na añuse niseti'quere ti macãpȳ miarãsama. ²⁷ Topȳre ne ni'cãti ña'ase miisãjãano'ña marĩrõsa'a. Ña'arõ weerã, nisoosebȳcurã topȳre ne sãjãasome. Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugȳ ya pũrĩ catinu'cũse cȳorã na wãmerẽ ojaõ'ono'cãrã dia'cũ

sãjãárãsama.

22

¹ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu diare ï'owĩ. Ti maa ù'irĩ marĩrĩ maa niwũ. Te aco, catise warore o'owu. Pũrõ acostiri maa niwũ. Õ'acũ, tojo nicã cũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu dujiri cũmurõ docapu wijawu. ² Ti macã deco wa'ari ma'apu o'maburowu. Dia pũaperi sumuto yucu catise o'ose pĩ'rĩwũ. Ni'cã cũ'marẽ docetiri ducatiwu. Mujĩpũrĩnucũ ducatiwu. Tigũ cjase pũrĩ masãrẽ ocoyese niwũ. ³ Topure “Masã ña'arõ wee'que wapa narẽ ña'arõ wa'arosa'a”, niña marĩrõsa'a. Ti macãpure Õ'acũ, tojo nicã cũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu dujiri cũmurõ nirõsa'a. Cũ yarã cũrẽ ñubuepeorãsama. ⁴ Bajuyoropu cũrẽ ï'arãsama. Na diapoapu cũ wãmerẽ cuorãsama. ⁵ Topu ñami marĩrõsa'a. Topu nirã ne s'osere uasome. Mujĩpũ bo'reyusere uasome. Õ'acũ marĩ wiogu s'ogũsami. Na topu nirã Õ'acũ me'rã dutitamunu'cũrãsama.

Jesucristo maata a'tigusami nise queti ni'i

⁶ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu yu'ure niwĩ:

—A'te ucũse diacjũ nise ni'i. Te ní'caronojõta wa'arosa'a. Marĩ wiogu Õ'acũ cũ wereduti'quere wereturari masãrẽ wãcũse o'owĩ. Cũta cũrẽ wereco'tegure o'owĩ. Cũ yarãrẽ maata be'ropu wa'atjere ï'odutigu tojo weewĩ.

⁷ A'tiro niwĩ:

—Maata a'tiguti. A'ti turipu oja'quere ãjõpeo yu'tigunojõ e'catigusami, niwĩ.

⁸ Yu'u Juã a'te nipe'tisere i'awũ. Nipe'tisere tu'owu. Tere tu'o, i'áca be'ro Õ'acũrẽ were-co'tegu yu'ure i'o'cu tiro ñubuepeogu ejaque-'awu. ⁹ Cũ pe'e tojo weecã i'agũ, niwĩ:

—Tojo weeticãña. Yu'u quẽ'rã cũrẽ da'ra-co'teguta ni'i. Yu'u mu'u weronojõ nigú ni'i. Mu'u acawererã Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masã weronojõ ni'i. Tojo nicã yu'u nipe'tirã a'ti pũrĩpu oja'quere ëjõpeo yu'tirã weronojõ ni'i. Yu'ure ñubuepeoticãña. Õ'acũ pe'ere ñubuepeoya, niwĩ.

¹⁰ Cũ yu'ure ninemowĩ:

—A'ti pũrĩpu “A'tiro wa'arosa'a” ni oja'que queoro wa'atje cã'rõ du'sa'a. Tojo weegu a'ti pũrĩpu oja'quere Õ'acũ ye quetire ya'yioropu cuoticãña. ¹¹ Cã'rõ du'sa'a. Ña'agũ mejãrõta cũ uaro weebata'to. Ña'abutiasere weegú quẽ'rã mejãrõta weebata'to. Añugũ pũricã añurõ weenu'cũato. Tojo nicã Õ'acũ uaro weenu'cũgũ cũrẽ queoro weesirutuato, niwĩ.

¹² Be'ro Jesús a'tiro niwĩ:

—Tojota ni'i. Maata a'tigusa'a. Yu'u masãrẽ o'ootjere cu'o. Nánucũ na queoro wee'quere o'oguti. ¹³ Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i.

¹⁴ »No'o su'tire coe'cãrã weronojõ añurã nisĩrĩrã na ña'arõ wee'quere du'urã, e'catirãsama. Na catise o'ocju ducare ba'amasĩrãsama. Na a'ti macã añubutiari macãpu sãjãamasĩrãsama. ¹⁵ Æpẽrã pũricã ña'arõ weeri masã ti macãpure sãjãasome. Ña'abutiario weerã, yai weronojõ tu'oña'masĩrã masã

ti macãpure sãjãasome. Tojo nicã no'o ɯaro ña'arõ a'metãrãbajaque'atirã, wẽjẽcõ'arĩ masã sãjãasome. ãpẽrã Õ'acũ mejẽtare ñubuepe-orãnojõ, tojo nicã nisoosere weetu'sarãnojõ sãjãasome.

16 »Yũ'u Jesú ni'i. Õ'acũrẽ wereco'tegu, yagu me'rã a'ti pũrĩ cjase nipe'tirã yu'ure ẽjõpeose cururicjãrãrẽ wereduti'i. Yũ'u duporocjũ wioгу Davi pãrãmi nituriagu ni'i. Tojo nicã ñocõawũ bo'reque'ari cura asistemajãtigu weronojõ nigũ ni'i, niwĩ Jesú.

17 Cũ tojo nica be'ro Espiritu Santu, tojo nicã Jesucristore ẽjõpeorã a'tiro niwã:

—A'tibaque'oya, niwã.

No'o a'tere tu'orãnojõ quẽ'rã “A'tiatio”, niatio.

No'o acowuorã sĩ'rĩsĩ'rĩrãnojõ a'tiatio. Aco catise wãrore o'osere sĩ'rĩrã a'tiatio. Te ne wapamarĩrõsa'a.

18 Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire a'ti pũrĩpu oja'quere tu'orãrẽ a'tiro ni weryuguti. No'o a'ti pũrĩpu oja'quere ojayu'ruogunojõrẽ Õ'acũ bu'iri da'regusami. A'ti pũrĩpu bu'iri da'resere oja'quenojõrẽta cũrẽ weegusami. 19 No'o a'ti pũrĩpu oja'quere du'agunojõrẽ Õ'acũ a'tiro weegusami. Cũ ojadu'a'caronojõta Õ'acũ catinu'cũse cuorã ojaõ'ono'ca pũrĩpãre cũ wãmerẽ coegusami. Cũ yucu cjase catise o'ocju ducare ba'asome. Cũ ti macã aũurĩ macãrẽ sãjãasome. A'te quetire a'ti pũrĩpãre ojano'o.

20 Jesucristo a'tere weregu, a'tiro nimi:

—Tojota ni'i. Cã'rõacã du'sa'a yu'u dijatjatjo, nimi.

Tojota wa'arosa'a. Wiogũ Jesú, quero a'tibaque'oya.

²¹ Marĩ wiogũ Jesucristo musã nipe'tirãẽ añurõ weeato. Tojota weeato.

Õ'âkĩ hi yeere uúkũri turi Tukano
New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Sep 2022 from source files dated 9 Oct 2020

00ebd04f-7b0d-5a72-9407-eb53ae2bd086